STRÄNGNÄS KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2016

Innehållsförteckning

Tillsammans tar vi ansvar för framtiden! 2

Så styrs Strängnäs kommun 4

Brobygget 6

Förvaltningsberättelse 7

God ekonomisk hushållning och balanskravsutredning 13

Måluppföljning av kommunfullmäktiges mål 17

Kommunens verksamheter 24

Verksamhet i kommunala bolag – kommunkoncernen 32

Väsentliga personalförhållanden 40

Finansiell analys 43

Risk 48

Kontroll 51

Finansiella rapporter 55

Redovisningsprinciper 63

Revisionsberättelse 67

Tillsammans tar vi ansvar för framtiden!

Ordning på ekonomin, ett starkt ekonomiskt resultat och en styrmodell som skapar förutsättningar för att det ska finnas en röd tråd från medarbetare till kommunfullmäktiges övergripande mål är några viktiga pusselbitar som lagts under 2016. Enligt kommunens vision ”*tillsammans och med invånarnyttan i fokus skapar vi framtidens hållbara kommun i hjärtat av Mälardalen*” ska vi ständigt söka öka delaktigheten i vår kommun, då det är tillsammans som vi skapar den kommun vi vill bo, leva och verka i. Att då kunna konstatera att vi nu har aktiva centrum/företagarföreningar i flera orter, aktiva seniorråd, råd för funktionshinderfrågor och ett mycket aktivt ungdomsråd samt många oerhört engagerade invånare skapar framtidstro.

Stora och avgörande beslut ska eftersträvas att tas i bred politisk enighet för att om möjligt hålla över tid. Året 2016 präglas ytterst av två beslut när det gäller att gemensamt ta ansvar för framtida generationer: beslutet om ”Skolutvecklingsplan 2023” och beslutet om att ta fram en långsiktig ekonomisk plan. Det sistnämnda ger förutsättning för framtidens kommuninvånare att få möjlighet att skapa sin och kommande generationers framtid. Att ta ansvar för kommunens långsiktiga ekonomiska förutsättningar är en svår utmaning men fullkomligt nödvändig. Genom att ta sikte på 2023 i skolutvecklingsplanen skapar vi långsiktiga spelregler för skolan vilket skolan i vår kommun saknat, men nu görs det med brett politisk stöd.

2016 var ett byggandets år i Strängnäs kommun. Normalt brukar vi bevilja ca 200 bygglov årligen, men 2016 beviljades 409. Kontakterna med byggbolag och exploatörer har varit många och vi sätter kommunen allt mer på kartan som varandes en progressiv och intressant kommun med gott bemötande.

Vi noterar ytterligare ett år av positiv utveckling när det kommer till att stärka vårt företagsklimat och hur vår myndighetsservice upplevs. Detta är ett arbete som vi kommer att stärka ytterligare under kommande år med bl.a. införande av ett kontaktcenter där vi kommer att vässa vår service till invånarna ytterligare.

Att ständigt vilja bli bättre, handlar för oss tre om att ständigt lyssna och att föra samtal med engagerade invånare, företagare och kunniga medarbetare i organisationen. Det handlar också om att kommunhusets dörrar alltid ska vara öppna och att vi aldrig glömmer att det är vi tillsammans som ska vårda, utveckla och skapa så bra förutsättningar som möjligt för oss alla att bo, leva och verka på de ca 97 000 hektar som vår gemensamma kommun består av!

Fakta om Strängnäs kommun

Nyckeltal	2012	2013	2014	2015	2016
Antal invånare 31 dec	33 072	33 389	33 878	34 102	34 609
Skattesats, kommun	21,73	21,73	21,73	21,73	21,73
Skattesats, kommun och landsting	31,90	32,50	32,50	32,50	32,50
Årets resultat, mkr	35	12	-7	36	70
Nettoinvesteringar, mkr	121	122	85	71	72
Investeringarnas självfinansieringsgrad, %	77	66	67	100	100
Soliditet, %	14	14	14	14	15
Soliditet exkl förmedlade lån till bolagen%	47	43	42	40	44
Soliditet inkl pensionsförpliktelser, %	-7	-7	-6	-4	0
Nämndernas bruttokostnad, mkr*	1 867	1 965	2 032	2 099	2 604
Nämndernas resultat	-17	-8	-29	10	33
Antal årsarbetare, inkl timavlönade	2 136	2 078	2 067	2 066	2 132

*Från och med 2016 ingår BUN:s nämndinterna poster avseende elevpeng i driftredovisningen, totalt 385 mkr.

Kommunens inkomster

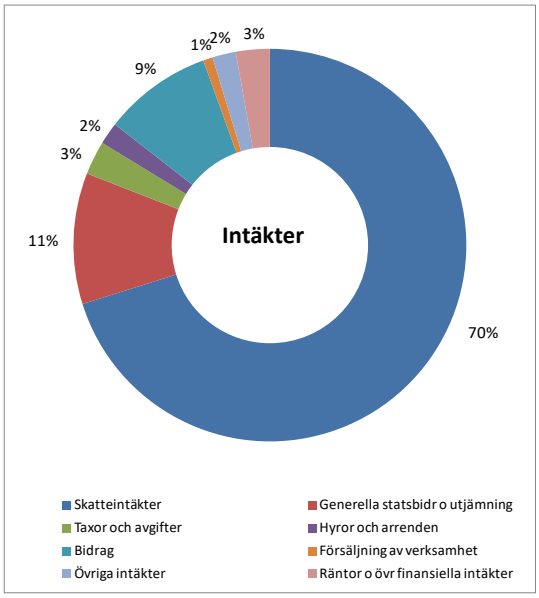

Kommunens kostnader

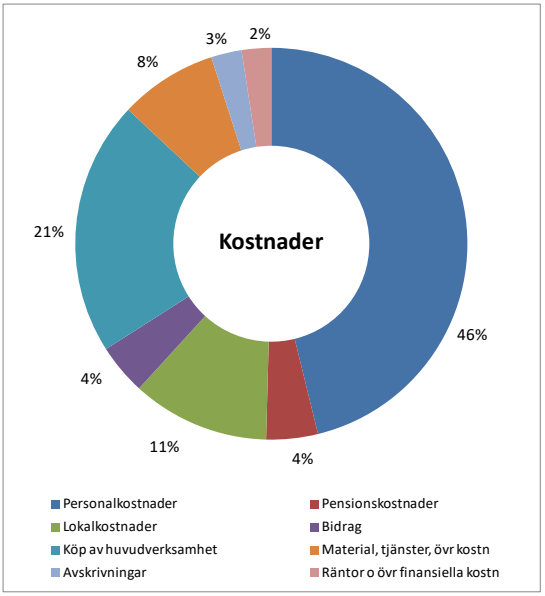

Så används 100 kr av din kommunalskatt

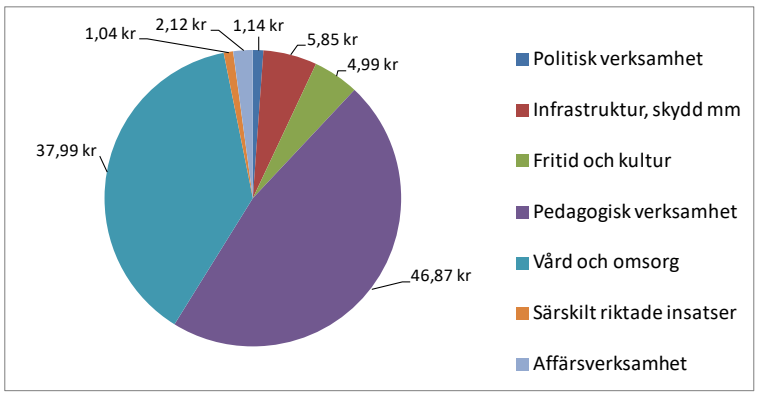

Så styrs Strängnäs kommun

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige tillsätter en kommunstyrelse och de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens uppgifter. Nämndernas verksamhetsområden och inbördes förhållande beslutas av fullmäktige.

Kommunfullmäktige beslutar i ärenden av principiell vikt och av större betydelse, främst mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor. Vidare beslutar kommunfullmäktige om nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar, val av revisorer. Grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda, årsredovisning och ansvarsfrihet, samt folkomröstning i kommunen beslutas också av kommunfullmäktige.

Mandatfördelning i fullmäktige

Parti	Mandat	Parti	Mandat
Moderaterna	17	Sverigedemokraterna	6
Arbetarepartiet Socialdemokraterna	14	Centerpartiet	4
		Miljöpartiet	4
		Vänsterpartiet	3
		Liberalerna	2
		Kristdemokraterna	2
		Strängnäspartiet	2
		Mariefredspartiet	1
Totalt	**31**	**Totalt**	**24**

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och ska ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt de kommunalt ägda bolagen och gemensamma nämnder och kommunalförbund kommunen är medlemmar i.

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten verkställs, följs upp och utvärderas.

Årsredovisningen upprättas av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige. Enligt fjärde kapitlet i kommunala redovisningslagen skall kommunen upprätta en förvaltningsberättelse i årsredovisningen. Den ska innehålla en översikt över utveckling av kommunens verksamhet. Avsikten är att tillgodose informationsbehovet hos övriga förtroendevalda, externa intressenter, medborgare och anställda. Materialet och mer information om kommunens verksamheter finns tillgängligt på kommunens hemsida www.strangnas.se

Strängnäs kommuns organisation.

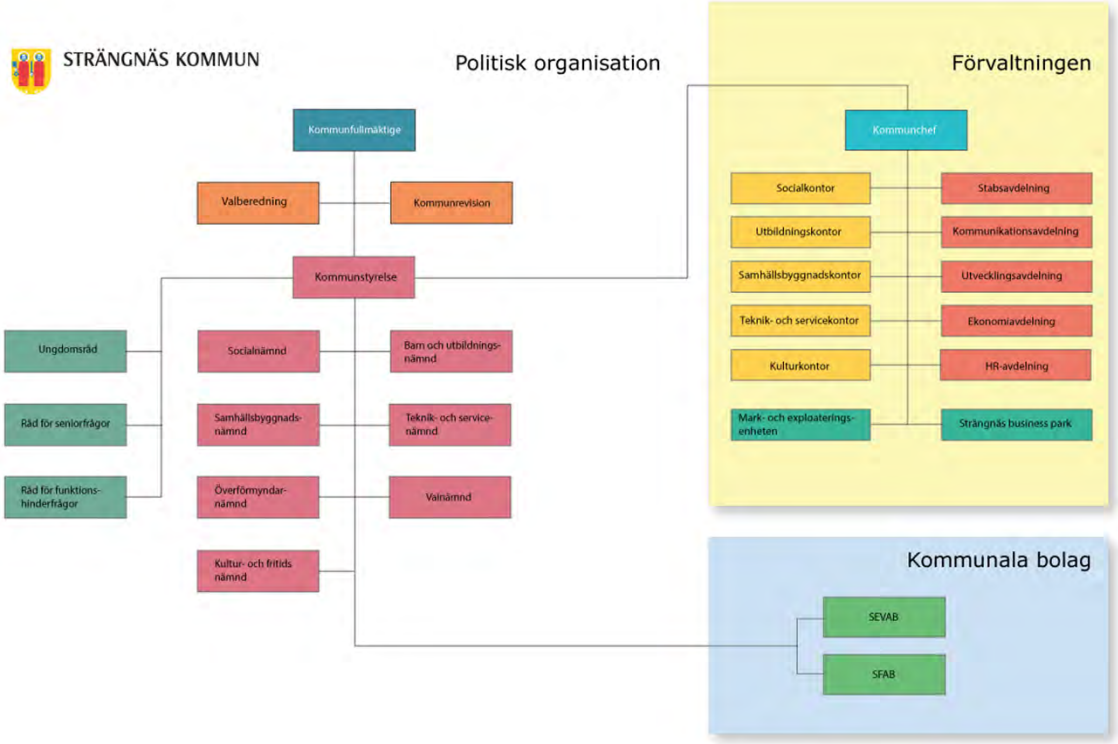

Styrmodell

Styrningen utgår från kommunens vision och kommunfullmäktige anger inriktningen för all kommunal verksamhet genom målsättningar på kort och lång sikt. Kommunens mål- och resultatstyrning syftar till att alla ska kraftsamla kring det som är kommunens huvuduppdrag och stärka målkedjan från kommunfullmäktige ut till varje medarbetare. Genom att integrera övergripande strategier och planer i styrningen kan organisationen arbeta enhetligt för att nå kommunens övergripande mål.

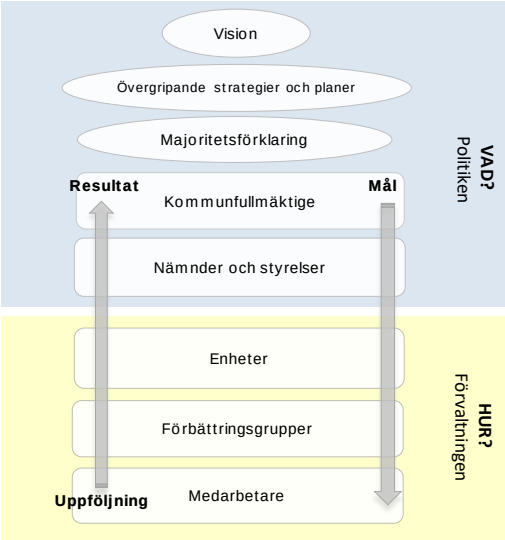

Tillsammans med majoritetsförklaringen formulerar kommunfullmäktige övergripande mål med utgångspunkt från fem gemensamma områden; Samhälle, Utbildning, Vård och omsorg, Medarbetare och Ekonomi.

Strängnäs kommuns vision lyder:

”Tillsammans och med invånarnyttan i fokus,
skapar vi framtidens hållbara kommun i hjärtat av Mälardalen”

Brobygget

För att uppnå goda resultat för medborgarna och brukarna krävs en tydlig och stark färdriktning och styrning av verksamheterna. Det behövs gemensamma mål, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att resurser används så effektivt som möjligt. Därför är det viktigt att regelbundet mäta och följa upp att verksamheten utvecklas som planerat. Brobygget är det namn och den symbol som Strängnäs kommun valt för att synliggöra och lyfta fram våra värderingar och principer, som ger oss ett gemensamt språk och ett synsätt som blir ett stöd inför våra olika vägval och beslut i vardagen. Brobygget fungerar på så vis som vägvisare.

Tillsammans utvecklar vi individen, verksamheten och samhället

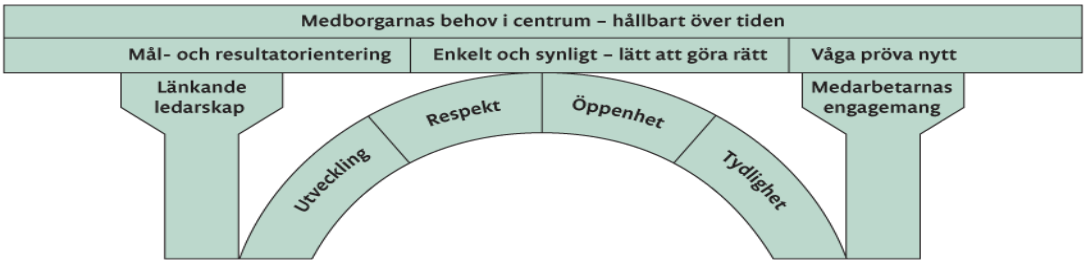

Förvaltningsberättelse

Ekonomisk omvärldsanalys

Den svenska ekonomin avslutade starkt 2016. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) räknar med att tillväxten i svensk ekonomi blir fortsatt hög för 2017. Från och med 2018 beräknas konjunkturläget att normaliseras, vilket skulle innebära att Bruttonationalprodukt (BNP), sysselsättning och skatteunderlag utvecklas svagare än under åren innan.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

Förändring i % om inte annat anges	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP	3,9	3,2	2,8	2,2	1,6	1,5
Konsumentpris, KPI	0,0	1,0	1,6	2,3	2,7	2,8
Realt skatteunderlag	2,1	2,3	2,0	0,8	0,4	0,5
Befolkning	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1	1,1

Källa: SKL

SKL förväntar alltså att den starka tillväxten av skatteunderlaget under 2015 och 2016 fortsätter i nästan lika snabb takt 2017. Därefter förväntas skatteunderlaget växla ner till en nivå under det genomsnittliga sedan millennieskiftet. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg samtidigt växer extra snabbt.

Tillväxten i omvärlden förväntas att tillta 2017 men osäkerheten om den makroekonomiska utvecklingen är stor. Utgången i folkomröstningen där Storbritanniens befolkning röstade för att lämna EU bidrar till denna osäkerhet. Låga räntor, stark ökning av sysselsättningen, stadigt ökande disponibel inkomst och ett i utgångsläget högt hushållssparande tyder, enligt regeringen, på fortsatt hög konsumtionstillväxt i hushållen framöver. Men införandet av krav på amorteringar på nya bostadslån ger enligt regeringen en motverkande kraft.

Tillväxten i offentlig konsumtion var förra året den högsta sedan 1998. Den kommunala konsumtionen bedöms öka starkt även 2017. För detta talar såväl den demografiska utvecklingen som det stora antalet asylsökande. Investeringstillväxten inom näringslivet väntas avta stegvis. Bostadsinvesteringarna väntas fortsätta öka men i lägre takt. De offentliga investeringarna bedöms växa i hög takt 2017, främst i kommunsektorn.

Arbetslösheten bedöms bli 6,8 procent för helåret 2016 och falla till 6,3 procent 2017. Antalet lediga jobb och företagens anställningsplaner tyder på att sysselsättningen fortsätter öka. Sysselsättningen i kommuner och landsting väntas öka med 2,4 procent.

Trots den positiva utvecklingen saknas ej nationella utmaningar som hög arbetslöshet, fallande skolresultat och behov av klimatomställning. SKL betonar den stora osäkerheten i skatteunderlagsprognosen för 2017 och den svårbedömda kostnadsutvecklingen innevarande och kommande år, vilket leder till slutsatsen att kommunerna bör tänka i termer av förstärkta marginaler för oförutsedda händelser.

Strängnäs kommuns utveckling

Bostadsmarknad

Strängnäs kommun har med sina goda kommunikationer och närhet till Stockholm relativt lätt att attrahera invånare. Dubbelspårsutbyggnaden av järnvägen förväntas göra kommunen än mer attraktiv som bostadsort. En förutsättning för att människor ska vilja bo och verka i kommunen är att vi kan erbjuda goda möjligheter till bostäder. Kommunen har en mycket god planberedskap, drygt 2 600 byggrätter fanns färdigplanerade och outnyttjade per sista december. Steget mellan plan och genomförande har dock under de senaste åren varit svårt att ta för många exploatörer.

Antalet påbörjade bostäder har ökat på årsbasis, men takten når inte riktigt upp till det antal som behövs för att tillgodose behoven enligt kommunens riktlinjer på bostadsområdet. Under senare år har en minskande andel hyreslägenheter hämmat den så kallade flyttkedjan med minskade möjligheter att tillgodose behoven för ungdomar och utsatta grupper. Den nya bosättningslagen, som trädde i kraft 1 mars 2016, har medfört ett tillkommande behov av insatser från kommunen att fullgöra sitt ansvar. Arbetet med att få igång bygget av fler hyresrättslägenheter har intensifierats. Dels har kommunens bostadsbolag aktiverats för att tillföra fler hyresrätter i sitt bestånd, dels har kommunen fört dialog med marknadens aktörer om behoven på bostadsmarknaden.

Det är viktigt att byggnationen av hyresrätter kommer i gång i alla våra kommundelar. Många aktiviteter som syftar till ökat byggande har påbörjats under året. Exempelvis har arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Stallarholmen, i dialog med Stallarholmsborna, återupptagits.

Under året tillkom totalt 175 bostäder, fritidshus ej medtagna. Av dessa var 108 bostäder i flerfamiljshus varav 60 bostadsrätter och 48 hyresrättslägenheter. Av bostäderna i flerfamiljshus tillkom 94 stycken i Strängnäs centralort och 14 st. i Mariefred. Under året uppfördes 67 småhus, av vilka 32 tillkom i Strängnäs, 20 i Mariefred, 8 i Åker, 4 i Stallarholmen och 3 i Vårfruberga-Härad.

Näringslivsutveckling

Det långsiktiga målet enligt kommunens näringslivsstrategi är att Strängnäs ska bli Stockholmsregionens mest attraktiva plats för entreprenörer, företagare och företagsledare.

Ett delmål är att bli en av Sveriges 50 bästa kommuner avseende företagsklimatet 2017. Svenskt näringsliv ranking av företagsklimatet 2016 visar att Strängnäs klättrar upp till plats 78. Det är ett lyft på 59 placeringar sedan 2015 vilket gör Strängnäs till årets klättrare i Södermanland 2016.

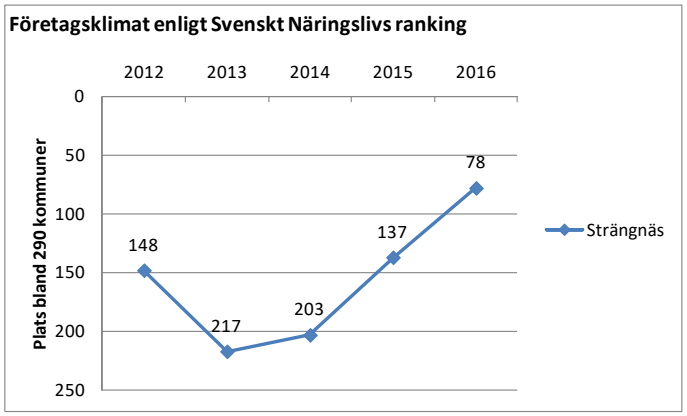

Strängnäs kommun har ca 3 412 aktiva företag. Mellan september 2015 och september 2016 startade 255 nya företag i kommunen. En minskning med 37 företag jämfört med föregående period. Dominerande branscher i kommunen är bygg, handel och verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Den sistnämnda branschen som också är den största består till stor del av olika typer av företagstjänster.

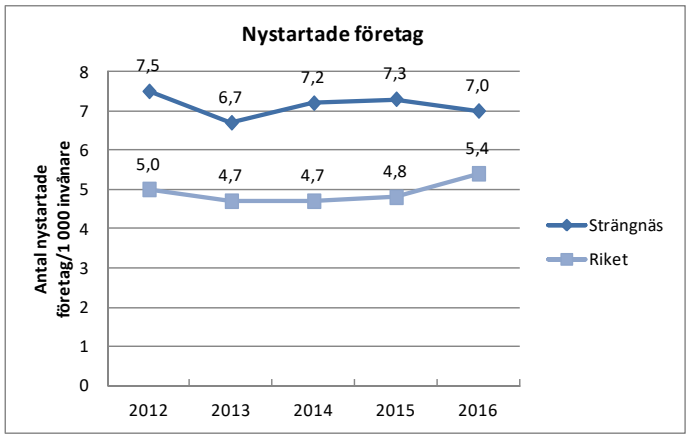

Företagsamheten 2016, som publiceras av Svenskt Näringsliv, visar att Strängnäs kommun har positiv tendens vad gäller andelen företagsamma människor[1] i kommunen. I jämförelse med övriga kommuner i Sörmland så ligger Strängnäs tredje bäst efter Gnesta kommun och Trosa kommun. Resultaten för 2016 publiceras under april 2017.

[1] En företagsam människa definieras som en person som antingen har en F-skattsedel, är delägare i ett aktivt handelsbolag eller är vd/ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag.

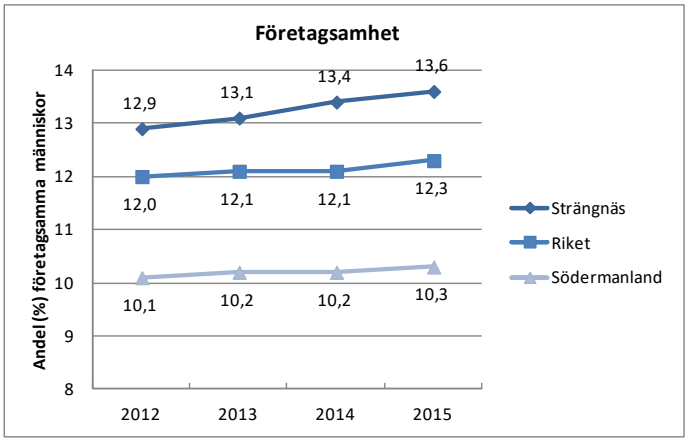

Källa: Företagsamheten 2016, Svenskt Näringsliv

Arbetsmarknad

Sedan januari 2014 finns en arbetsmarknadsstrategi för Strängnäs kommun. Strategin syftar till att öka anställningsbarheten för de som är utanför arbetsmarknaden, minska antalet arbetslösa och minska kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd. Kommunen vill framhålla betydelsen av en effektivare matchning mellan arbetssökande och lediga arbeten för att efterfrågad kunskap och kompetens ska kunna tillgodoses. Strategin kräver samarbete och samverkan över förvaltnings- och politikområden samt mellan nationell, regional och lokal nivå.

Under 2016 minskade ungdomsarbetslösheten i början av året. Under andra halvan av året ser vi dock att trenden börjar vända. Samtidigt ökar utanförskapet och svårigheten att få fäste på arbetsmarknaden för de unga som inte har klarat grundskola och gymnasieutbildning. Utifrån detta har Strängnäs kommun ingått ett utökat samarbete med Arbetsförmedlingen utifrån möjligheter som Delegationen Unga till Arbete (DUA) ger i form av utbildningskontrakt och ungdomstrainee.

Mottagandet av nyanlända fortsätter att ökade under 2017. Därefter beräknas anvisningar enligt bosättningslagen minska utifrån den nationella politiska inriktningen i flyktingfrågan. Detta innebär för Strängnäs att vi ser en ökad befolkning med stort behov av tidig inkludering på arbetsmarknaden för att inte hamna i utanförskap. Nyanlända har ofta en svagare ställning på arbetsmarknaden och svårare att matchas till de lediga jobb som finns, vilket innebär att det är viktigt att förutsättningar för tidig introduktion till arbetsmarknaden finns.

Öppet arbetslösa (%), andel av registerbaserad arbetskraft.

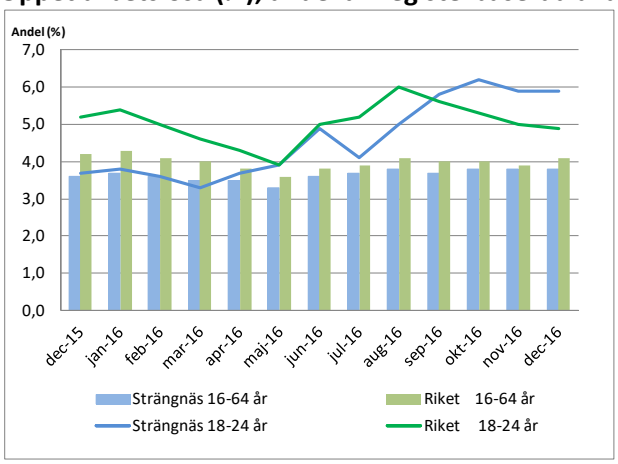

Källa: arbetsförmedlingens månadsstatistik

Befolkningsutveckling

Strängnäs kommun hade vid årsskiftet 34 609 invånare, en ökning med 507 personer, vilket motsvarar en tillväxt på 1,49 procentenheter under 2016. I riket ökade den folkbokförda befolkningen med 144 136 personer, vilket motsvarar en tillväxt på 1,46 procent. Den stora ökningen beror främst på en stor immigration. Asylsökande är inte folkbokförda i Sverige och räknas följaktligen inte som invandrade och ingår därför inte i statistiken.

Flyttningsöverskottet i Strängnäs har varit positivt ända sedan 1970. Strängnäs har haft en genomsnittlig relativ tillväxt på 0,99 procent sedan år 2000. Under modernare tid har också samvariationen med rikets tillväxt blivit allt tydligare, se diagrammet nedan. Variationen i den årliga tillväxten har varit relativt stor med en tydlig topp 1990-1991 och några år senare kom en period, 1994-1999, då folkökningen var betydligt mindre. Med hänsyn tagen till den tilltagande parallella tillväxten med rikets, kan det noteras att Strängnäs inte längre ökar sin befolkningsandel av rikets befolkning, utan att tillväxten av kommunen allt mer beror på den allmänna befolkningstillväxten i riket, där immigrationen är en viktig del. Under 70-, 80- och början av 90-talet, ökade Strängnäs sin befolkningsandel av rikets befolkning, där den pågående regionförstoringen ut från Stockholm spelade en reell roll.

Relativ befolkningsförändring åren 1968-2016, Strängnäs i jämförelse med riket

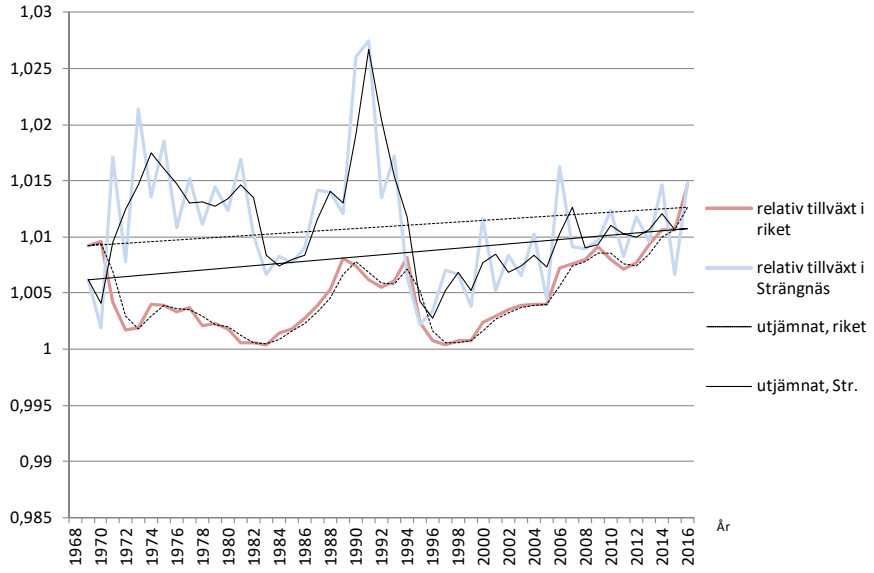

En befolkningsprognos görs utifrån den kunskap som finns då prognosen tas fram. Avvikelser är svåra att förutse, när situationen i omvärlden förändras avseende arbetslöshet, bostadspriser, familjepolitik, invandring, ekonomiska konjunkturer som får konsekvenser på flyttningsmönster, fruktsamhet och dödlighet.

Ålders-grupp	SCB 2011	SCB 2012	SCB 2013	SCB 2014	SCB 2015	SCB 2016	Skillnad 2015-2016	PROGNOS år 2016	Diff. prognos-helår 16
0 år	314	374	330	355	334	348	14	355	-7
1-5 år	2 069	1 983	2 009	2 008	1 966	1 929	-37	1 910	19
6-9 år	1 658	1 747	1 773	1 790	1 825	1 821	-4	1 825	-4
10-12 år	1 106	1 164	1 242	1 298	1 322	1 403	81	1 390	13
13-15 år	1 119	1 106	1 162	1 167	1 223	1 300	77	1 290	10
16-18 år	1 315	1 233	1 135	1 133	1 142	1 204	62	1 190	14
19-24 år	2 231	2 277	2 258	2 251	2 135	2 054	-81	2 055	-1
25-39 år	5 255	5 220	5 276	5 291	5 317	5 541	224	5 410	131
40-64 år	11 069	11 096	11 105	11 208	11 304	11 320	16	11 315	5
65-79 år	4 956	5 279	5 465	5 704	5 824	5 951	127	5 970	-19
80-89 år	1 321	1 316	1 341	1 360	1 402	1 431	29	1 430	1
90-w år	274	277	293	313	308	307	-1	315	-8
Totalt	32 687	33 072	33 389	33 878	34 102	34 609	507	34 455	154
Absolut ökning	268	385	317	489	224	507			
Relativ ökning	0,8%	1,2%	1,0%	1,5%	0,7%	1,5%			

Den kraftiga immigrationen under 2016 kan komma att generera högre utflyttningstal (av samma grupp) från kommunen under år 2017. Om immigrationen också minskar under året, kan uppsatta tillväxtmål bli utmanande att nå. Det motsatta kan också aktualiseras, om immigranter blir kvarboende i kommunen i ökad utsträckning, samt att inrikes inflyttning utvecklas i positiv riktning.

Befolkningsstrukturen i Strängnäs kommun skiljer sig i vissa mått från rikets, se diagrammet nedan. Andelen av de allra yngsta individerna är något lägre i Strängnäs än i riket, medan andelen i skol- och gymnasieåldern är något högre i Strängnäs.

Strängnäs har färre personer i yngre medelålder, runt 30 år, relativt rikets nivå.

Andelen över 65 år har i Strängnäs ökat från drygt 15 procent (riket 13,8 procent) år 1970 till dagens 22,2 procent (riket 19,8 procent). Att samhället har fler pensionärer och färre andel av befolkningen som yrkesarbetar, innebär också ett minskat skatteunderlag för kommunerna. Kommunen har en uppgift att försöka göra Strängnäs attraktivare för 25-35 åringar, där snabbare kommunikationer inom regionförstoringen, kan vara en viktig faktor.

Åldersstruktur Strängnäs i jämförelse med riket

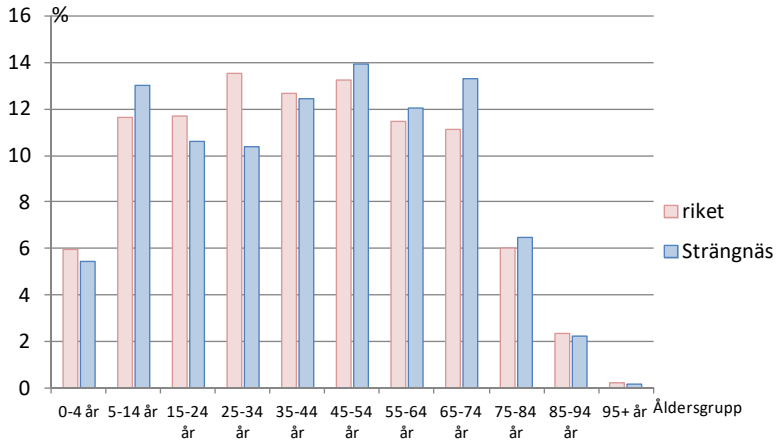

God ekonomisk hushållning och balanskravsutredning

Kommuner har sedan år 1992 enligt kommunallagen haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. Under år 2000 tillkom även balanskravet. Båda dess lagstiftningskrav ska årligen följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

I detta avsnitt görs en analys av kommunens utveckling avseende begreppet god ekonomisk hushållning enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställd. Därefter följer en balanskravsutredning och kommunens förutsättningar för avsättning under eget kapital enligt tillägg till riktlinjerna.

God ekonomisk hushållning

I god ekonomisk hushållning betonas balansen mellan tydliga och mätbara, finansiella och verksamhetsmässiga mål, i styrningen. Strängnäs kommun definierar god ekonomisk hushållning som en sammanvägd bedömning av verksamhetsresultat och insatta resurser. Det ekonomiska målet väger tungt vid bedömning av god ekonomisk hushållning.

Målavstämningen visar att av kommunfullmäktiges fem mål uppnår tre mål kriteriet delvis uppfyllt, ett mål uppfylls inte och ett mål uppfylls. Då antalet mål har minskats från tio 2015 till fem 2016 är det svårt att jämföra mellan åren.

Kommunens resultat 2016 uppgår till 69,7 miljoner kronor, att jämföras med budgeterat resultat om 18,5 miljoner kronor. Resultatet motsvarar 3,8 procent av skatteintäkterna inklusive generella bidrag och utjämning, att jämföras med budgeterat resultatmål på 1,0 procent.

Kommunens totala nettokostnader inklusive finansförvaltningen har ökat med 68,5 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen motsvarar 4,0 procent medan skatteintäkterna ökat med 5,8 procent. I skattenettoökningen ingår 22,6 miljoner kronor som kommunen erhöll via det extra och tillfälliga statliga stödet till kommunsektorn för att hantera den rådande flyktingsituationen 2015/2016.

Årets nettoinvesteringar uppgick till 72,5 miljoner kronor att jämföra med en budget på 119,7 miljoner kronor exklusive medfinansiering av Citybanan. Årets investeringar är självfinansierade till 100 procent.

Låneskulden per kommuninvånare, för skattefinansierad verksamhet i kommunen och Strängnäs fastighets AB, minskar med 1 863 kronor till 26 640 kronor att jämföra med målet på 28 800 kronor.

Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period utvecklas i positiv riktning. Soliditeten, exklusive vidareutlåning, för 2016 är 44 procent att jämföra med 40 procent för 2015. Strängnäs kommuns soliditet är lägre jämfört med genomsnittet i riket som var cirka 48 procent år 2015. För att soliditeten ska förbättras krävs att kommunen etablerar en långsiktig resultatnivå på lägst 2 procent av skatteintäkterna.

Kassalikviditeten uppgick vid årsskiftet 2016 till 112 procent vilket ska jämföras med 73 procent 2015. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Kommunens och de kommunala bolagens lånebehov tillgodoses till största delen av upplåning via kommunens internbank. Den samlade låneskulden i internbanken uppgår till 2,3 miljarder kronor. Kommunen har vidareutlånat allt utom 50 miljoner kronor till bolagen. Den långfristiga skulden via internbanken till kreditinstitut har ökat med 10,0 miljoner kronor sedan årsskiftet 2015. Kommunen har amorterat 50 miljoner kronor medan SBAB och SEVAB har lånat 30 miljoner kronor vardera.

Kommunens samlade borgensåtagande uppgår till 375,7 miljoner kronor, vilket är en minskning med 14,8 miljoner kronor i förhållande till 2015. Kommunen har inte infriat några borgensåtaganden under 2016 och det finns inga indikationer på att så skulle behöva ske inom de kommande åren.

De totala pensionsförpliktelserna uppgår till 784,8 miljoner kronor, varav 561,6 miljoner kronor avser åtaganden som är äldre än 1998. Kommunen har återlånat allt för att

finansiera verksamheten. Kommunen har inga finansiella placeringar avseende pensionsförpliktelserna utan pensionsutbetalningarna finansieras årligen som en driftskostnad i resultatet.

Samtliga sju politiska nämnder, med kommunfullmäktige inräknat, redovisar ett positivt årsresultat.

Med undantag för socialnämnden överensstämmer utfallet väl med den prognos som lämnades i augusti, prognossäkerheten får därmed i huvudsak betraktas som god.

Bedömning: Den samlade bedömningen är att kommunen trots förbättrad ekonomi under 2016 ändå inte når upp till begreppet god ekonomisk hushållning.

En långsiktig ekonomisk analys visar att kommunen står inför framtida stora utmaningar på grund av lägre skatteunderlagsökningar, den demografiska utvecklingen och kommande investeringsbehov. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka snabbare än tidigare. En utmaning blir hur mycket av investeringarna som ska finansieras via skatteintäkter, i form av lån eller på annat sätt.

För att kunna klara av att uppfylla kommunens ekonomiska mål för god ekonomisk hushållning, det vill säga ett resultat på 2 procent av skatteintäkterna, sänkt låneskuld per invånare och ökad soliditet samt en bibehållen kommunalskatt som är lägre än länssnittet krävs en mycket aktiv ekonomistyrning framöver.

Balanskravet

Balanskravet innebär att kommuner intäkter ska vara större än kostnaderna under ett verksamhetsår, således att resultatet ska vara positivt. Om resultatet blir negativt måste det enligt kommunallagen beslutas om en åtgärdsplan för att återställa resultatet inom tre år. För att bedöma om kommunen lever upp till det lagreglerade kravet görs en balanskravsutredning i årsredovisningen. När resultatet enligt balanskravsutredningen räknas fram räknas realisationsvinster bort.

Balanskravsutredning, mkr	2013	2014	2015	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	**11,7**	**-7,2**	**36,4**	**69,7**
Reducering av samtliga realistationsvinster	0,0	0,0	0,0	-3,8
Justering för vissa realistationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för vissa realistationsförlust enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**11,7**	**-7,2**	**36,4**	**65,8**
Synnerliga skäl				
Avgående poster, kommunens balansenheter samt politiska beslut	-0,4	-1,3	-1,5	1,2
Tillkommand poster, utifrån politiska beslut	8,6	5,6	0,0	0,0
Resultat efter synnerliga skäl och andra interna justeringar	**19,8**	**-2,9**	**35,0**	**67,0**

Återställning av balanskravsunderskott	2013	2014	2015	2016
Kvar att återställa från tidigare år, ingående värde		0,0	2,9	0,0
Återställt			-2,9	
Kvar att återställa från tidigare år, utgående värde	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Resultatet enligt balanskravet när realisationsvinster om 3,8 miljoner kronor räknats bort är 65,8 miljoner kronor. Kommunen uppfyller därmed det lagstadgade balanskravet om ett positivt resultat.

Öronmärkning av resultat

Kommunfullmäktige beslutade om riktlinjer för god ekonomisk hushållning i december 2013. Efter tre verksamhetsår med tillämpning av dessa riktlinjer föreslås, i särskilt ärende, ett tillägg till riktlinjerna.

Ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Enligt tillägget till riktlinjerna framgår att om resultatet i årsbokslutet är positivt kan det under vissa förutsättningar öronmärkas inom eget kapital för att användas till särskilda ändamål. Om öronmärkning sker är bedömningen att kostnaderna, det år medlen utnyttjas, ska ses som synnerliga skäl för att undantas vid balanskravsutredningen. Vidare ska inte hänsyn tas till de utnyttjade medlen då beräkning görs av uppfyllnad av resultatmålet i förhållande till skattenettot om lägst 2 procent.

Öronmärkt eget kapital, tkr	Tillgängliga medel 2015	Nyttjat 2016/ Förändring	Nya avsättningar	Tillgängliga medel 2016, för beslut
Balansenheter:				
Måltidsverksamheten	3 345	-907		2 438
Fordonsverksamheten	893	-299		594
Säkerhetsfond	406	25		431
Vinterväghållningsfond	0	0	1 500	1 500
Övrigt öronmärkt kapital:				
Strängnäs utvecklingsarena	938	0		938
Översiktsplan	1 145	0		1 145
Arbetsmarknadsfond	2 651	0		2 651
Projektmedel	360	0		360
Utvecklingsfond	6 355	0		6 355
Digitalisering, engångsavsättning	0	0	11 000	11 000
Attraktiv arbetsgivare, engångsavsättning	0	0	4 000	4 000
Långsiktig ekonomisk planering, engångsavsättning	0	0	2 000	2 000
Tidiga insatser för barn och elever, engångsavsättning	0	0	1 000	1 000
Summa	**16 093**	**-1 181**	**19 500**	**34 412**
Procent av skattenetto	0,9%	-0,1%	1,1%	1,9%

Resultatbalansering görs, enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige, med 1,2 miljoner kronor för måltidsservice, säkerhetsfonden och fordonsenheten.

Enligt tillägget till riktlinjerna föreslås nya avsättningar med 19,5 miljoner kronor. En ny balansenhet tillskapas för vinterväghållning. Engångsavsättning görs genom öronmärkning under eget kapital för fyra nya ändamål; digitalisering, attraktiv arbetsgivare, långsiktig ekonomisk planering och tidiga insatser för barn och elever.

Måluppföljning av kommunfullmäktiges mål

Nedanstående kommungemensamma kriterier, för bedömning av graden av måluppfyllelse används både för bedömning av nämndmål samt för den samlade bedömningen av kommunfullmäktiges mål.

Målet uppfyllt	**Mål A – D** Utfallet uppnår eller överträffar indikatorernas fastställda målnivåer. **Mål E** Utfallet är en budget i balans
Målet delvis uppfyllt	**Mål A – D** Utfallet ligger under fastställda målnivåer för indikatorerna men över tidigare års utfall eller över genomsnittet i riket enligt angiven ranking. **Mål E** Utfallet är en negativ avvikelse mot budget på max 0,5 %
Målet ej uppfyllt	**Mål A – D** Utfallet ligger under fastställda målnivåer och under tidigare års utfall eller under genomsnittet i riket enligt angiven ranking. **Mål E** Utfallet har en negativ avvikelse mot budget på mer än 0,5 %.

Metod

Nämndens måluppfyllelse utgöra en del av kommunens samlade bedömning om god ekonomisk hushållning.

Bedömning om graden av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges övergripande mål bygger på metoden att titta på resultatens betydelse för helheten. Resultat som avses är kommunfullmäktiges målsatta indikatorer och nämndernas måluppfyllelse. Resultaten har viktats i förhållande till varandra genom att deras betydelse till att bidra till det övergripande målet värderats. På detta sätt framkommer vilka resultat som bidragit mer än andra och hur olika resultat värderas i förhållande till fullmäktiges övergripande mål. Metoden förväntas bidra till att mål- och analysarbetet på olika nivåer ständigt utvecklas.

I nedanstående tabell sammanfattas kommunfullmäktiges och nämndernas målavstämning.

Övergripande mål	KF	KS	BUN	SN	KFN	SBN	TSN
Samhälle	▲	▲	▲	●	▲	●	▲
Utbildning	▲	●	▲	▲	●	●	●
Vård och omsorg	▲	▲	●	▲	●	●	▲
Medarbetare	◆	▲	▲	▲	●	●	▲
Ekonomi	●	▲	●	●	●	●	●

Samhälle: Kommunen arbetar tillsammans med andra aktörer för ett hållbart samhälle som är attraktivt att bo, leva och verka i där ett bra företagsklimat råder och vi tar vara på vårt läge vid vattnet.

Målet för Samhälle uppfylls delvis

Indikator		Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2016
	Kommunen som en bra plats att bo och leva på, Nöjd-Region-Index, NRI.	62*	58	65
	Företagsklimat enligt Svenskt Näringslivs ranking, plats bland 290 kommuner.	137	78	100
	Miljöranking enligt Miljöaktuellt, plats bland 290 kommuner.	180	97	140

***Resultat för år 2014, medborgarundersökningen genomfördes inte år 2015.**

Det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Region-Index, NRI, för hur medborgarna bedömer Strängnäs kommun som en bra plats att bo och leva på får betyget 58. Kommunen når inte den högre målsättningen om 65 och resultatet kan jämföras med samtliga deltagande kommuner som har betygsindex 60. Resultatet är hämtat från SCB:s medborgarundersökning där betygsindex mellan 55-74 tolkas som nöjd.

Kommunen har en mycket god planberedskap som tar stöd i Översiktsplan 2014. Under året har planen för Östra Sandbacksberget i Härad med 250 byggrätter vunnit laga kraft. I Strängnäs har detaljplanen för Mässen 2, Milostaben med 160 byggrätter vunnit laga kraft. Uppföljningen av tillväxtstrategin i kommundelarna enligt Översiktsplan 2014 visar att det finns en överrepresentation av antal färdigställda projekt i Strängnäs tätort. Kommundelarna Länna och Åker närmar sig tidpunkten då de inte längre finns planerade byggbara tomter kvar. Under senare delen av 2016 har antal beviljade bygglov av bostäder ökat markant, vilket tyder på ett ökat marknadsintresse för bostäder i kommunen. Bostadsbyggandet och utbudet av boendeformer blir avgörande för de målgrupper som kommunen i framtiden vill kunna attrahera. Det går inte att lyfta ut en enskild aktör eller faktor som ansvarig för bostadsbyggandet i kommunen. Antalet bostäder som byggs, var det byggs och när det byggs bör istället ses i ett perspektiv där flera aktörer behöver arbeta tillsammans för att nå målen. De tre aktörer som är högst relevanta för bostadsproduktionen är staten, kommunen och byggherrarna.

Samordning i flykting- och integrationsfrågor har stärkts under året. En integrationssamordnare har anställts i syfte att förbättra nyanländas möjligheter att komma in i samhället och på arbetsmarknaden. Och kommungemensam bostadsgrupp för samordning av kommunens bostadsfrågor, har uppdraget att effektivisera kommunens bostadshantering kring enskilda med särskilda behov, samt bidra till att etablera en god samverkan med hyresvärdar som har bostäder i kommunen.

Strängnäs kommuns ranking har förbättrats i Svenskt Näringslivs företagsmätning. Kommunen når plats 78 och klarar därmed målsättningen om att ligga bland de 100 bästa kommunerna. Företagen är allt nöjdare med företagsklimatet och kommunen förbättrar sig på de flesta enkätområden som rankas. Medias attityder och kommunens konkurrens med företag är de områden som gör det största kliven uppåt. Kommunens förbättringsområden finns främst inom området tele- och IT-nät och tillämpning av lagar och regler. Förbättringsprogrammet Topp 50 år 2017 som utgår från fem strategiska områden, har utarbetats i nära dialog med kommunens företagare.

Näringslivsutvecklingen är delvis beroende av att kommunen har färdigplanerad mark för företag som vill etablera sig här. Beredskapen är god i kommunen och ett aktivt arbete med samordningsmöten vid företagsetableringar sker löpande. En ökad efterfrågan har setts under sista året och med anledning av konjunkturläget kan detta förväntas öka ytterligare. Detta kräver en god planering där översiktsplanens utvecklingsstrategi följs.

Miljöaktuellts ranking om miljöarbetet i landets 290 kommuner visar att Strängnäs gjort ytterligare framsteg under senaste året. Kommunen når plats 97 och klarar målet om plats 140 med god marginal vilket bland annat förklaras av framtagandet av styrande dokument som miljöstrategin. Genom regionala nätverk inom miljö- och energiområdet har nätverk startats upp. Strängnäs kommun kommer ingå i Sveriges Ekokommuner vilket bland annat ger kommunen nya möjligheter att visualisera och jämföra sig på miljöområdet.

Utbildning: Skolan erbjuder en utbildning där vi genom tidiga insatser ger alla elever likvärdiga möjligheter till att utveckla kunskaper, nå målen och få en livslång lust att lära.

Målet för Utbildning uppfylls delvis

Indikator		Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2016
	Elever årskurs 3, andel (%) som klarar nationella prov i Svenska, Svenska 2, Matematik.	71	75	80
	Slutbetyg årskurs 9, meritvärde, genomsnitt*.	222	219	225

* Genomsnittligt meritvärde i 16 ämnen med möjligt maxvärde 320 poäng. Avser elever i kommunala och fristående skolor belägna i kommunen, lägeskommun.

Elevernas syn på skolan och undervisningen är positiv och en stor majoritet känner sig trygga, får hjälp av lärarna om de behöver det och upplever studiero. Enkäten som riktar sig till alla elever i årskurs 5 och årskurs 8 visar också att elever i årskurs 5 i regel är mer positiva. Den största utmaningen finns i frågan om ”Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer”. Förmågan att främja nyfikenhet och viljan att lära,

samt att involvera barn och elever i sitt eget lärande är utmärkande för framgångsrika skolor.

Föräldrar upplever att det finns en god samverkan mellan hemmet och förskolan och uppföljningen av hur överlämningen mellan förskola och förskoleklass fungerar visar att föräldrarna i huvudsak känner sig nöjda. Att tidigt identifiera och ge stöd är ett led i att främja motivation, självkänsla och livslång lust att lära. Fokus riktas särskilt mot elevhälsoarbetets rutiner samt det främjande och förebyggande arbetet med det pedagogiska klimatet.

Skolorna i Strängnäs har förbättrat resultaten i nationella prov för årskurs 3 från 71 procent av eleverna klarade proven år 2015 till 75 procent år 2016. Resultat ligger bättre än riket i genomsnitt där siffran var 70 procent men kommunen når inte den ambitiösa målsättningen om 80 procent.

Genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 sjönk från 222 till 219. Resultatet ligger över riksgenomsnittets 215 men når inte målet om meritvärde 225. Sett över de fyra senaste åren ligger Strängnäs skolor över riksgenomsnittet vad gäller meritvärde. Kunskapsresultaten visar på stora skillnader mellan kommunala och fristående skolor. Skillnaden kan till viss del förklaras av olika förutsättningar vad avser föräldrars utbildningsnivå och andelen elever med utländsk bakgrund. Men även andra faktorer som tillgången till speciallärare och specialpedagoger samt bristande rutiner för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling har bidragit.

Sett över en tioårsperiod har meritvärdet ökat bland skolorna i kommunen och legat högre än riket i genomsnitt. För kommunala skolor i Strängnäs kommun har resultatutvecklingen legat under genomsnittet för kommunala skolor i riket, se diagram.

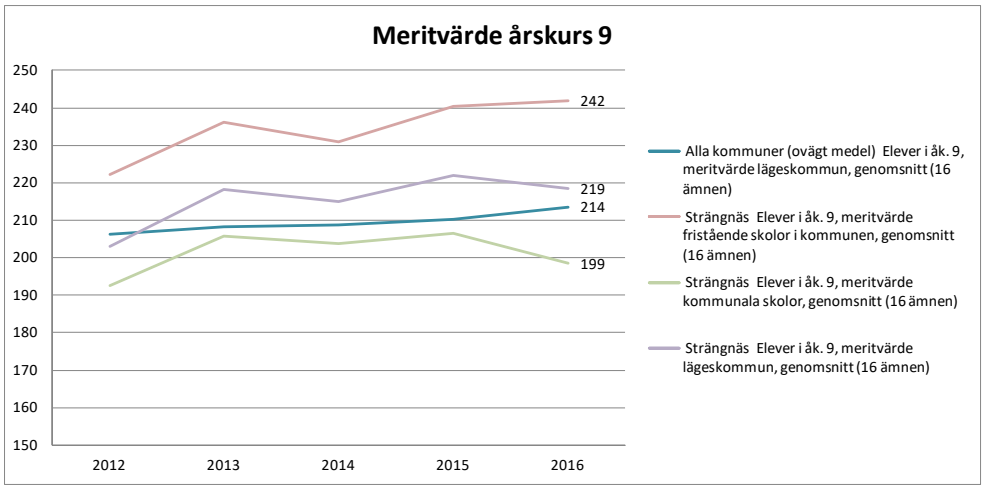

Källa: SCB och Skolverket presenterat på Kolada.se.

Genom beslutet om Skolutvecklingsprogram 2023[2] kommer barn- och utbildningsnämnden i sin årliga verksamhetsplan konkretisera och prioritera åtgärder för hur skolutvecklingsprogrammet ska genomföras. Syftet med skolutvecklingsprogrammet är att ge verksamheterna förutsättningar att bygga upp långsiktiga och hållbara strukturer för att nå läroplanernas mål.

Vård och omsorg: Vården och omsorgen utvecklar och stärker individens välbefinnande och självbestämmande.

Målet för Vård och omsorg uppfylls delvis

Indikator		Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2016
	Hemtjänst helhetsbedömning, andel (%) nöjda kunder.	91	90	92
	Andel barn och unga 0-19 år i ekonomiskt utsatta familjer, (%).	9,3	8,3	9,3

De flesta äldre är nöjda med den service och omsorg som hemtjänsten utför. Andelen nöjda kunder uppgår till 90 procent. Resultat skiljer sig mycket lite jämfört år 2015, endast en procentenhet och ligger under målsättningen om 92 procent. En av hemtjänstens främsta utmaningar är personalkontinuiteten och att många äldre idag besväras av ensamhet. Vilket är faktorer som i sin tur påverkar den upplevda tryggheten i hemmet eller på det särskilda boendet. Pågående förbättringsarbete inom äldreomsorgen har fokus på att öka tryggheten bland annat genom bra kontaktmannaskap och en individanpassad vård och omsorg. Genom brukarråd och fokusgrupper utvecklas möjligheterna till delaktighet och inflytande. Den tekniska utvecklingen bidrar till att utveckla och förbättra tryggheten, bland annat prövas trygghetskameror i hemmet och i det särskilda boendet. Måltidsituationen är också en viktig faktor för den äldres välbefinnande och hälsa. Att förbättra måltidssituationen är ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde inom samtliga särskilda boenden i kommunen.

Barn och unga i ekonomiskt utsatta familjer minskar i Strängnäs kommun. Risken för utanförskap ska förebyggas genom insatser som stärker hushållens förmåga till egen försörjning. Andelen invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll minskade till 8,3 procent i den senaste mätningen. Resultatet är en procentenhet bättre än målet och jämfört med föregående mätperiod. Trenden för Strängnäs kommun är mer positiv än det genomsnittliga värdet för alla kommuner, se diagram.

[2] BUN § 170, 2016-12-13, Skolutvecklingsprogram 2023.

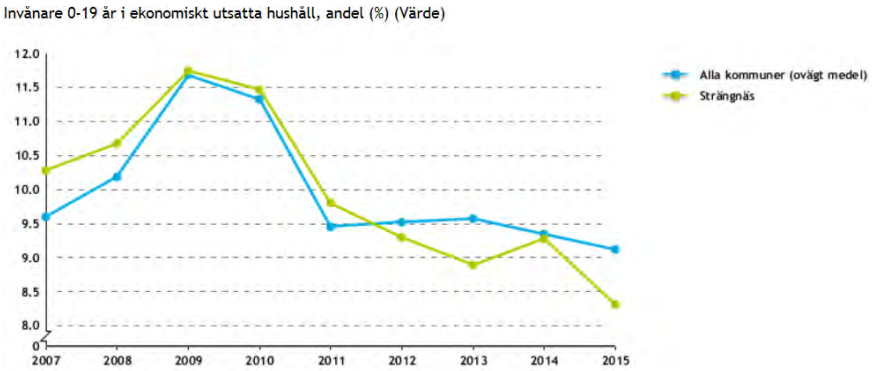

Källa: SCB presenterat på Kolada.se.

Kommunens satsning på Jobbtorg Strängnäs visar att kraftsamling och samordning av insatser ger resultat. Samarbetet med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, näringsliv och utbildningsanordnare har stärkts. Detta har i sin tur medfört att utbetalt ekonomiskt bistånd minskat till följd av att färre hushåll har behov av försörjningsstöd. Genom samordnade insatser internt i kommunen och andra aktörer i samhället fortsätter arbetet med att förbättra alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor.

Möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma in på ordinarie arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas. Genom metoden som bygger på individens önskemål, styrkor och motivation påbörjar individen arbetsträning med stöd och support och kan sedan övergå till ordinarie arbetsliv.

Medarbetare: Strängnäs kommun är en lärande organisation med engagerade medarbetare som ständigt utvecklar sig själva och verksamheten.

Målet för Medarbetare uppfylls inte

Indikator	Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2016
Hållbart medarbetarengagemang, HME, totalindex.	75	77	78
Sjukfrånvaro, andel (%).	9,6	10,2	7,5

* Resultatet år 2015 har reviderats sedan årsbokslutet 2015 och därmed följer Strängnäs kommun SKL:s rekommendationer om att sjukfrånvaron ska redovisas exklusive timavlönade.

För andra året genomfördes undersökningen om hållbart medarbetarengagemang, HME. HME-enkäten utvärderar de delar av personalpolitiken som handlar om att styra mot bra resultat genom att ge förutsättningar för ett stort medarbetarengagemang. Resultatet ger ett totalindex och kan ses nedbrutet på delindex för motivation, ledarskap och styrning.

Medarbetarengagemanget förbättrades från 75 till 77 men når inte riktigt det uppsatta målet om index 78. Strängnäs resultat för motivation och ledarskap förbättras och delindex för styrning är oförändrad mellan åren, se diagram. Verksamheterna har utifrån sina resultat arbetat med identifierade förbättringsområden. Motiverade medarbetare, bra ledarskap och styrning är avgörande för hur väl arbetet med en attraktivare arbetsgivare lyckas. Som ett led i kvalitetsarbetet genomförs HME -undersökningen för tredje året i rad år 2017.

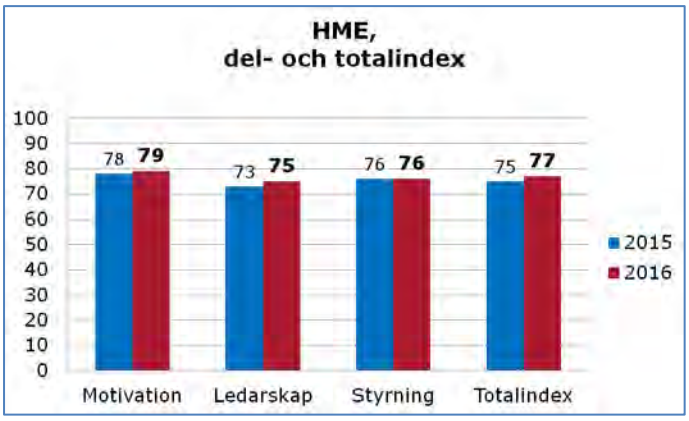

För Strängnäs kommun är det särskilt viktigt är att skapa friskare arbetsplatser. Den totala sjukfrånvaron fortsatte att stiga under året från 9,6 procent till 10,2 procent. Resultatet ligger långt över målsättningen om 7,5 procent. Strängnäs utveckling har varit mer negativ än genomsnittet för landets kommuner de senaste åren. Långtidssjukfrånvaron svarar för 59 procent av den totala sjukfrånvaron och är oförändrad i jämförelse med år 2015. Motsvarande siffra för landets kommuner var 48 procent år 2015.

Det förbyggande och främjande hälsoarbetet på varje arbetsplats är en avgörande faktor för ökad frisknärvaro. Framtida åtgärder för att minska sjukfrånvaron behöver mer fokusera på tidiga insatser som gör att medarbetarna inte drabbas av ohälsa och rehabiliterande insatser för redan långtidssjuka.

Medarbetarna är den viktigaste resursen för att fortsätta utveckla kommunens service och tjänster till medborgarna. Konkurrensen på arbetsmarknaden ökar och därmed uppstår svårigheter att rekrytera nya medarbetare. Framför allt märks det inom förskolan och skolan som har svårigheter att rekrytera förskollärare och lärare. Bland vård och omsorgsyrken är det svårt att rekrytera utbildad personal och kvalificerade handläggare inom socialtjänsten och samhällsbyggnad. Genom åtgärder behöver arbetet med att attrahera, rekrytera och behålla goda medarbetare stärkas.

Ekonomi: Kommunen har god ekonomisk hushållning som finansierar framtida tillväxt och kvalitetshöjande åtgärder.

Målet för Ekonomi uppfyllt

Indikator	Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2016
Resultat av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.	2,1	3,8	1,0
Låneskuld, kronor per invånare.*	28 503	26 640	28 800**

*Låneskuld för skattefinansierad verksamhet i kommunen och Strängnäs Fastighets AB
**2016 års målvärde fastställdes utifrån 2014 års värde om 28 691 kronor per invånare.

God hushållning i verksamheten innebär att resurser används på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Kommunen behöver årliga överskott för att kunna investera i framtida tillväxt och för att låneskulden inte ska öka. I ett längre perspektiv behövs resultat på minst 2 procent av skatteintäkterna för att kunna minska låneskulden och som buffert för att klara snabba förändringar i konjunkturen.

Det ekonomiska utfallet visar en förbättring jämfört med 2015. Det gäller både resultatet och nämndernas budgetföljsamhet. Årets resultat är ett överskott om 69,7 miljoner kronor, vilket motsvarar 3,8 procent av skatteintäkterna, att jämföras med det budgeterade överskottet om 18,5 miljoner kronor som motsvarade 1,0 procent av budgeterade skatteintäkter. Alla kommunens sju politiska nämnder, med kommunfullmäktige inräknat, redovisar ett positivt årsresultat.

Låneskulden per kommuninvånare för skattefinansierad verksamhet har minskat med 1 863 kronor per invånare under 2016 till 26 640 kronor att jämföra med målet på 28 800 kronor.

Kommunens verksamheter

Kommunstyrelsen leder och samordnar planering, utvärdering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna arbetet med den strategiska utvecklingen och har direkt ansvar för den ekonomiska förvaltningen och för personalpolitiken.

Detaljer om respektive nämnds måluppfyllelse och ekonomiska utfall återfinns i nämndernas årsrapporter.

Samhälle och miljö

Samhällsplanering berör alla åldersgrupper av människor. En utvecklad medborgardialog har under åren blivit ett naturligt sätt för att i ett tidigt skede inhämta synpunkter och idéer från olika grupper av medborgare. Samverkan med externa aktörer är värde-

full och kommer att bli allt mer betydelsefull i ett hållbart samhälle, för att möta medborgarnas behov. Det föreningsbidrag som kommunen utger underlättar för föreningar att medverka.

Strängnäs Ungdomsråd inrättades under våren 2016. Syftet är att stärka ungas inflytande och skapa tydliga kontaktytor mellan ungdomar och kommunens politiker och tjänstemän.

Råd för seniorfrågor samt råd för funktionshinderfrågor har inrättats för samråd och ömsesidig information av relevanta ärenden mellan kommunen och företrädare för respektive råd.

Ett kontaktcenter ska etableras under 2017. Syftet är att öka tillgängligheten för kommunens invånare och göra det enkelt att kontakta kommunen.

Fysisk och teknisk planering

Inom kommunen finns drygt 300 ha färdigplanerad mark för företagsetableringar uppdelad mellan olika verksamhetsområden som logistik, tung industri och lätt småindustri. Kommunen har även en mycket god planberedskap för ökat bostadsbyggande. Under året har drygt 400 byggrätter vunnit laga kraft.

Under året har ett arbete gjorts för framtagande av förslag för en aktiv mark- och bostadspolitik för att främja bostadsförsörjningen. Dialoger har förts med privata aktörer i syfte att finna gemensamma lösningar för hållbar bostadsförsörjning, där ökning av tillgängliga hyresrätter varit ett fokusområde.

Alla detaljplaner innehåller barnkonsekvensbeskrivningar. Barnperspektivet belyses utifrån behovet i respektive detaljplan. Det genomfördes en fototävling för ungdomar i samband med arbetet med fördjupad översiktsplan för Stallarholmen. Under våren har dialog skett med Finningeskolans elever i detaljplanearbetet Södra stadsskogen. Barn och ungas insyn och inflytande sker genom dialog och stöd av kommunens barnombudsman.

Samhällsbyggnadskontoret har deltagit i 4M:s arbetsgrupper för gemensam översiktsplanering, infrastruktur och bostäder, för medverkande till uppfyllandet av beslutade handlingsplaner.

Två medborgarträffar har genomförts, bland annat samhällsbyggnadsdagen som är ett årligen återkommande event i samverkan med samhällsbyggnadskontoret.

Efterfrågan på bra bredband är i stark tillväxt från både invånare och företag. En nyligen genomförd mätning av Region Sörmland visar att invånarnas upplevelse av bredbandet i Strängnäs är sämre än i de flesta andra kommunerna i regionen. Detta har sporrat Strängnäs kommun att intensifiera ansträngningarna att attrahera marknadens aktörers och öka investeringarna i fiber. Ett flertal åtgärder är genomförda och ytterligare är på väg för att kunna möta efterfrågan. Strängnäskartan har utvecklats och där kan man idag ta del av bredbrandsutbyggnaden.

Digitaliseringsarbetet är ett prioriterat område för Strängnäs kommun. Under 2016 togs beslut om en digital strategi ”Digitalt först” för kommunen och berör både kommunens invånare i form av digitala tjänster och medarbetare inom kommunen genom digital verksamhetsutveckling. Kommunen har ett 80-tal e-tjänster. Insatser har gjorts och kommer att intensifieras med att marknadsföra e-tjänsterna i olika kanaler för att öka användningen av e-tjänster ytterligare. Bland annat har kommunen anordnat en rad träffar på Multeum och i kommunhuset för att informera om och marknadsföra e-tjänsterna samt erbjuda invånarna handfast hjälp med att använda dem.

Gator, vägar och parker

En utökning och komplettering av gång- och cykelvägnätet pågår enligt plan. Östra delen av Nygatan i Strängnäs har färdigställts. Gång- och cykelväg på Munkhagsgärdet i Mariefred har anlagts. Gångbanan på Nordfeldts väg, gång- och cykelväg på Nabbgatan och Östra strandvägen har färdigställts. Det pågår ytterligare projekt på del av Järnvägsgatan samt del av Seminarievägen.

För att öka tillgängligheten har teknik- och servicekontoret genomfört tillgänglighetsanpassningar i stadsmiljön, bland annat genom att bygga om Järnvägsgatan, korsningen Nygatan/Trädgårdsgatan. En översyn har gjorts av övergångsställen och parkeringsplatser för rörelsehindrade.

För att öka trygghetskänslan i utemiljön har gatubelysningen utökats och förbättrats på flera platser i kommunen. Utmed Sundby strandpromenad har sly och annan växtlighet röjts för att öppna upp miljön.

Vid ingrepp i såväl stadsmiljö som på andra platser har ”Spadenskylten” använts för att informera om projekten. Pågående drifts- och underhållsarbeten samt kommande investeringsprojekt redovisas via driftdagboken på webben. Exempel på åtgärder som genomförts är förändringar och försköning av Gyllenhjelmstorget, parkbänkarna längs med Strandvägen i Mariefred har bytts ut, i Härad har en befintlig lekplats fått ny utrustning.

Miljö och hälsa

Kommunens miljöstrategi som antogs 2015 ger förutsättningar för ett strukturerat miljöarbete. Implementeringen av miljöstrategin inom förvaltningen med miljökoordinator och koordinator för social hållbarhet ger ny kraft till frågan och många aktiviteter är på gång både vad gäller insatser inom det miljöstrategiska området och området för social hållbarhet vilka i flera delar tangerar varandra.

Samhällsbyggnadsnämnden har fattat beslut om att kommunen ska ingå i Sveriges Eko-kommuner vilket innebär att kommunen kommer att få tillgång till ett visualiserings- och jämförelseverktyg inom miljöområdet. Motsvarande arbete med att synliggöra kommunens arbete inom social hållbarhet har inletts.

Teknik- och servicekontoret har tillsammans med samhällsbyggnadskontoret och ESEM (Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö) reviderat och kompletterat VA-utbyggnadsplanen för kommunen. Planen antogs av kommunfullmäktige i januari 2016 och ger kommunen ett viktigt verktyg för att arbeta med VA-frågor och samhällsutveckling, men även med tillsynsverksamhet gällande de enskilda avloppen.

Under de senaste åren har ett arbete lagts på att byta ut råvaror från konventionella till ekologiska. Andelen ekologiska varor var 36 procent 2016. För 2015 och 2014 var andelen 34 procent respektive 27 procent.

Under året startade "RäddSam Mälardalen" - ett operativt samarbete mellan räddningstjänsterna i Strängnäs, Eskilstuna och Mälardalens brand- och räddningsförbund. Samarbetet innebär fyra gemensamma ledningsfunktioner utöver den lokala insatsledaren, vilket klart stärker ledningsförmågan vid stora och/eller långvariga räddningsinsatser.

Näringslivsfrämjande åtgärder

I juni 2016 implementerades en ny organisationsstruktur för arbetet med näringslivsfrågor i Strängnäs kommun.

För att öka företagsamheten och tillväxten i kommunen arbetar Strängnäs Business Park operativt och strategiskt för att attrahera fler företagsamma människor och kunskapsintensiva företag till kommunen samt involvera dessa och de befintliga företagen i olika aktiviteter och projekt.

Företagsservice arbetar med att förenkla myndighetskontakter och öka servicen. Det ska vara enkelt att komma rätt för de företagare som behöver komma i kontakt med olika myndighetsområden i kommunen. Därför har konceptet Dukat Bord implementerats som ger möjlighet att boka möte där alla respektive områden för vad ärendet gäller är samlade för att svara på frågor och vägleda. Funktionen agerar även som en väg in för företagare som har frågor kopplat till kommunens olika funktioner. Detta för att förenkla dialogen och öka servicen.

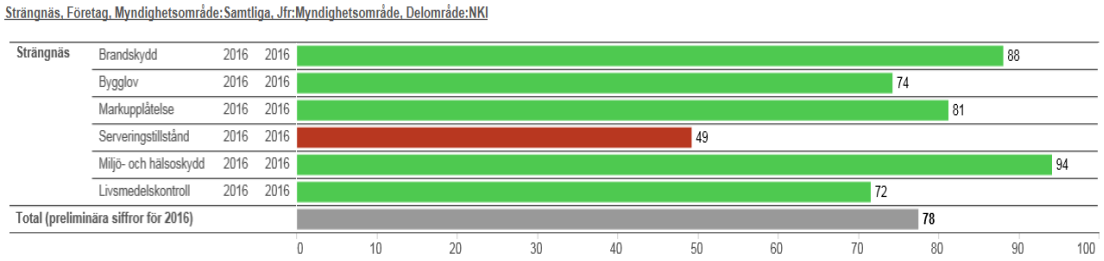

Besöksnäring.

Våren 2016 tog kommunen över fasta båtplatser och gästhamnar i Strängnäs och i Mariefred. Rent och snyggt i hamnmiljön har varit målsättningen efter övertagandet för att bidra till trevliga mötesplatser. Arbetet med att kartlägga behovet av renoveringar av hamnmiljön har påbörjats.

Samarbetet i 4M har intensifierats och aktiviteter baserat på den i kommunstyrelsen antagna handlingsplanen implementeras. Exempel på det är vår gemensamma resurs Mälaren som innefattar en rad olika aktiviteter och gemensamma insatser tillsammans med de aktörer det berör. Samverkan kring destinationsutveckling som påbörjades 2016 bidrar till målet att stärk kommunens identitet som Mälarkommun där Mälardalskartan och den tilltänkta Vikingaleden är några exempel.

Antal gästnätter i kommunen under perioden januari - november var 91 449, vilket är en ökning jämfört med 2015 med 12 649 gästnätter.

Pedagogisk verksamhet

Utbildningens syfte fastställs i skollagen och anger att barn och elevers utveckling och lärande och livslånga lust att lära ska främjas. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla barn och elever tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero. Att förbättra resultaten i grundskolan är en av kommunens viktigaste utmaningar.

Den pågående flyktingströmmen utmanar samtliga verksamhetsområden och kommer att fortsätta göra det under flera år när det gäller att skapa anpassad undervisning för elever i olika åldrar med olika bakgrunder och behov

Barn och utbildningskontoret har gjorts ansökningar om riktat statsbidrag för 41,6 miljoner kronor och beviljats 38,5 miljoner kronor.

Förskoleverksamhet

Strängnäs kommun ingår i IFOUS treåriga forskningsprojekt ”Undervisning i förskolan”. Syftet med FoU-programmet är att på alla nivåer utveckla såväl kunskap och förhållningssätt som arbetsmetoder inom undervisningsbegreppet i förskolan. Målet är vidare att ge stöd för vetenskapligt grundad undervisning och möjliggöra en kultur som stödjer förskollärarnas professionsutveckling. Genom samarbete mellan praktik och forskning, och genom erfarenhetsutbyte har det skapats möjlighet att höja medvetenheten hos förskollärare, förskolechefer och förvaltningsledare.

Under läsåret 2016/2017 har förskolan fått statsbidrag från Skolverket för att i samarbete med Mälardalens högskola kompetensutveckla personalen i Entreprenöriellt lärande. Syftet är att lägga grunden för en entreprenöriellt inriktad natur- och teknikundervisning i förskolan och fokus ligger på att utveckla pedagogernas förmåga till kreativitet, nyfikenhet, problemlösning, samarbete och ansvarstagande.

Förskolan arbetar också med fortbildning inom matematik och deltar även i Skolverkets satsning på naturvetenskap och teknik. Fortbildning och samverkan kring barns språkutveckling och flerspråkighet fortsätter och kommer även omfatta Läslyftet från 2017.

Andelen föräldrar som upplever att barnen är trygga i sin förskola har sjunkit marginellt jämfört med 2015, men ligger fortfarande på en generellt hög nivå.

Grundskola

För att kunna sätta in tidiga insatser behöver måluppfyllelsen samlas och analyseras på ett systematiskt sätt. Samarbetet med förskolan i övergången mellan förskola och förskoleklass stärkts vad gäller analys av elevernas språkutveckling på gruppnivå. En ämnesutvecklare i svenska har tillsatts. För att ytterligare stärka kunskapsuppföljningen i alla årskurser och för att kunna sätta in tidiga insatser planeras en ämnesutvecklare i matematik tillsättas inför höstterminen 2017.

Svenska elevers matematikkunskaper har förbättrats i den internationella PISA-mätningen, vilket bland annat kopplas till Matematiklyftet. Den statliga satsningen på Matematiklyftet är avslutad men Strängnäs kommun bekostar i egen regi Matematiklyft i förskoleklass under läsåren 2016/2017 och 2017/2018.

Grundskolan fortsätter att delta i Skolverkets fortbildningssatsning matematiklyftet. Alla kommunala skolor deltar i Läslyftet under läsåret 2016/2017 eller genomför motsvarande kompetensutvecklingsinsats i egen regi.

Skolans kompensatoriska uppdrag, resultatuppföljning och tidiga stödåtgärder kommer att utvecklas i samarbete med Centrum för språk och stöd (CSS). Fokus riktas särskilt mot elevhälsoarbetets rutiner samt det förebyggande arbetet med det pedagogiska klimatet.

Arbetet med att säkra tillgången till och kontinuiteten av kompetenta lärare i alla ämnen liksom speciallärare och specialpedagoger har påbörjats i samarbete med HR-avdelningen inom ramen för satsningen ”Attraktiv arbetsgivare”. Utbildningskontoret deltar också i strategiska jobbmässor för att marknadsföra kommunen som en attraktiv arbetsgivare. Strängnäs kommun ingår dessutom i ett övningsskoleprojekt med Mälardalens Högskola och har också avtal med andra lärosäten om att ta emot lärarstudenter.

Under läsåret 2015/2016 har Trivselprogrammet, med syfte att öka aktivitet, trygghet och struktur på rasterna, genomförts i grundskolan. Den upplevda tryggheten och studieron i årskurs 8 har förbättrats och ligger över genomsnittet i senaste mätningen i Öppna jämförelser. Andelen elever i årskurs 5 som upplever studiero har också ökat.

Däremot har andelen elever i årskurs 5 som upplever trygghet sjunkit något i jämförelse med 2015, men ligger trots det på en nivå som är jämförbar med riket. Den stora majoriteten av eleverna i årskurs 5 har förtroende för skolans förebyggande trygghetsarbete och känner sig trygga i att de får hjälp av de vuxna på skolan om någonting händer.

Gymnasieskola

Thomasgymnasiet upplever att elevernas behov av stöd för att klara sina studier på tre år har ökat de senaste åren. För att möta det behovet har skolan erbjudit stödundervisning i främst matematik, svenska och engelska. Stödverksamheten hade läsåret 2015/2016 ”drop in” tre dagar i veckan samt stöd i mindre elevgrupper varje dag.

Vuxenutbildning

Målsättningen är att samtliga studerande ska fullfölja sina studier och nå målen i de olika utbildningarna. För att nå målet har vuxenutbildningen utökat möjligheten till återkommande studie- och yrkesvägledning för de studerande.

Vuxenutbildningen och Socialkontoret är från och med 2016 certifierade som lokalt vård- och omsorgscollege.

Vård och omsorg

Äldreomsorg och insatser för personer med funktionsnedsättning

Fem projekt med trygghetsskapande teknik testas i kommunen. Införande av välfärdsteknologi svarar väl mot målet om individens självbestämmande och välbefinnande. Tack vare tekniken blir det lättare att sköta sig själv och bli mindre beroende av personal.

1. Nattkameror, den som sover med nattkamera slipper bli störd av personal som rör sig i hemmet.
2. Pampett, digital utrustning till inkontinensskydd ger användaren bättre dygnsrytm.
3. Analoga trygghetslarm har successivt bytts ut mot digitala
4. Personer med funktionsnedsättning använder kognitiva hjälpmedel i form av surfplattor eller smartphones för ökad delaktighet och självständighet.
5. Medicinkaruseller för att kunna sköta sin medicinering självständigt.

Kommunens brist på bostäder drabbar såväl äldre som yngre personer med funktionsnedsättning, personer med behov av socialt stöd och kommunens flyktingmottagande. Förutsättningarna att ge ett adekvat stöd när inte bostad kan ordnas är därför inte tillfredställande.

Implementering av Individuell behovsbaserad segmentering, IBS- modellen, har inneburit bättre volymkontroll avseende insatser enligt socialtjänstlagen, SoL, i ordinärt boende.

Individuell Placement and Support, IPS, har införts i verksamheten under hösten 2016. Metoden vänder sig till personer med funktionsnedsättning. Målet är att personerna

ska hitta och behålla ett arbete med avtalsenlig lön på öppna arbetsmarknaden. Utvecklingsarbetet sker inom samverkansprojekt med Europeiska socialfonden, där Eskilstuna kommun m.fl. deltar

Socialnämnden har samverkansprojekt med PRO/SPF Strängnäs, PRO Åkers styckebruk samt SPF i Stallarholmen om aktiviteter för kommuninvånarna.

Individ- och familjeomsorg

Under året har socialkontorets olika enheter samverkat i utökad utsträckning kring de barn som riskerar en placering, för att öka möjligheterna till utökade öppenvårdsinsatser. Antalet barnplaceringar har minskat under året.

Ekonomiskt bistånd

Enheten har under de senaste åren arbetat aktivt med nya handläggningsrutiner, aktiviteter kopplat till försörjningsstödet, traineejobb samt utökad samverkan med försäkringskassan och vården. Dessa insatser har gett resultat och under 2016 sjönk antalet hushåll som var beroende av försörjningsstöd.

Antal hushåll som erhållit försörjningsstöd (exkl. flykting)

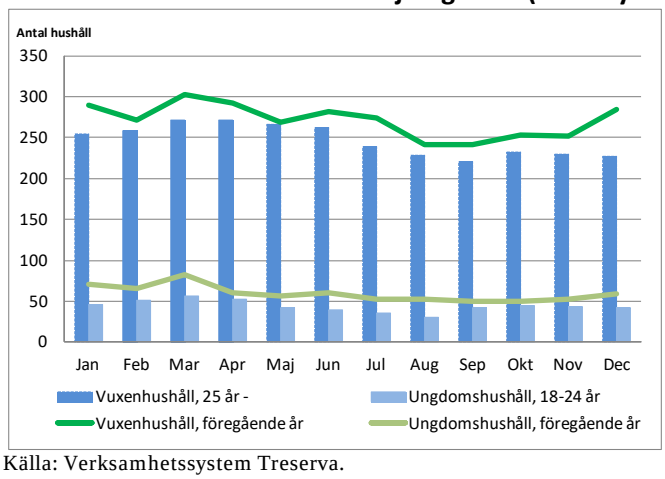

Källa: Verksamhetssystem Treserva.

Ensamkommande och nyanlända

Kommun har anställt en samordnare för flykting och integrationsfrågor, som arbetar tvärsektoriellt både inom och utanför kommunens organisation.

Socialnämnden har i uppdrag att utreda och placera ensamkommande barn samt an svara för kommunens flyktingmottagande. Kommunstyrelsen bevilja socialnämnden 1,1 miljon kronor i ramförstärkning för att anordna sommarjobb för 70 ensamkommande ungdomar och en0,5 administratör under sex månader.

Bosättningslagen, lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, trädde i kraft 1 mars 2016. Syftet med lagen är att förbättra nyanländas möjligheter att komma in i samhället och på arbetsmarknaden. För Strängnäs del innebar det att möjliggöra bosättning för 97 nyanlända invandrare med uppehållstillstånd. Kommunens brist på bostäder försvårar dock hela mottagningsprocessen för både ensamkommande barn och nyanlända flyktingar.

Kultur- och fritidsnämnden beviljades under året 390 tkr för ökat integrationsarbetet. Pengarna har använts till en projektanställning inom konst och kultur samt till media-inköp, visningar och avgiftsbefriade ämneskurser inom Kulturskolan.

Arbetsmarknadsåtgärder

Samverkan mellan socialkontoret, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstinget har skapat nya förutsättningar för sysselsättning. Ungdomsarbetslösheten har minskat under året liksom ungdomar i behov av ekonomiskt bistånd.

Kultur och fritid

Kulturverksamhet inklusive anläggningar

Drygt 400 besökare har besvarat årets kulturenkät, på de fyra olika biblioteken i kommunen. Besökarna känner sig trygga på biblioteken, de flesta är mycket nöjda med såväl utbudet som program- och utställningsverksamheten. Bäst resultat får personalens bemötande och kompetens.

Kulturskolans ämneskurser omfattar musik, bild & form, drama & teater samt cirkus. Antal elevplatser har ökat till 860 platser 2016 från 810 platser 2015.

Museet har en unik samling fotografier från Strängnäs kommun, där de äldsta bilderna är från slutet av 1800-talet. Digitaliseringen av fotosamlingen pågår och en del foton är redan idag sökbara via bibliotekskatalogen.

Fritidsverksamhet inklusive anläggningar

För att öka tillgängligheten inom fritidsverksamheten har teknik- och servicekontoret installerat WiFi på Hammarängens IP och Bruksvallens IP. Thomasbadets gym har utökat öppettiderna. Belysning är uppsatt på anslutningsvägen till motionsspåren i stadsskogen från Finninge samt i hundparken.

Under höstterminen arrangerar Kulturskolan tillsammans med Strängnäs Schacksällskap en liten schackskola för barn och ungdomar.

Byggnationen av ny gymnastikhall på Larslunda pågår i nära samarbete med gymnastikklubben och fastighetsbolaget.

Verksamhet i kommunala bolag – kommunkoncernen

Strängnäs kommunkoncern inklusive intresseföretag består av två koncerner SEVAB Strängnäs Energi AB (SEVAB) och Strängnäs Fastighetsbolag AB (SFAB).

Från och med 2016 har strukturen inom SEVAB koncernen förändrats. Sevab Energiförsäljning har sålts till Eskilstuna Strängnäs Elförsäljning AB (som är ett intresseföretag för SEVAB då vi äger 37% och Eskilstuna energi och miljö äger 63%).

Kommunala bolag inom Strängnäs kommun

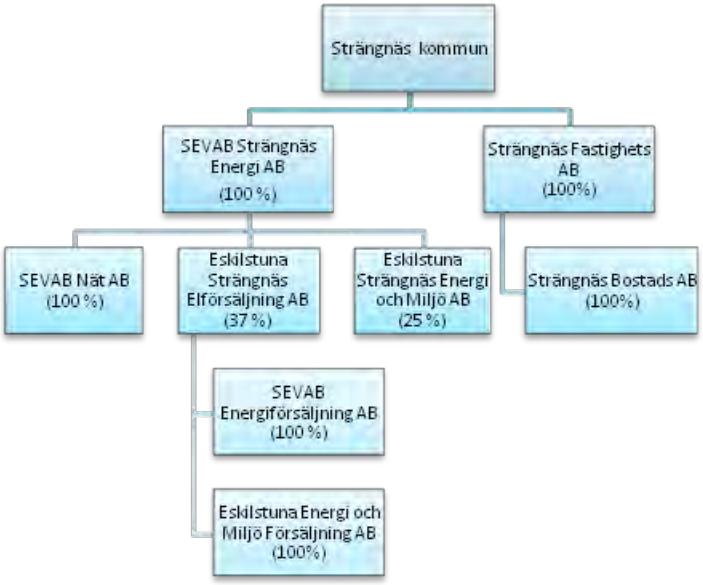

Kommunkoncernens resultat

Resultatet i kommunkoncernen uppgår till 120,3 miljoner kronor, en förbättring med 57,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. Resultatförbättringen är främst hänförbar till kommunen och SFAB. SEVAB redovisar ett resultat som är något bättre än föregående år. Kommunkoncernens omsättning har ökat med 147,7 miljoner kronor till 2 716,8 miljoner kronor. Av dessa är 101,8 miljoner kronor en ökning av kommunens skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Nyckeltal kommunkoncernen

	Koncernen [2]		SEVAB		SFAB		Kommun	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Omsättning[1], mkr	2 717	2 569	429	434	324	307	2 226	2 083
Resultat efter bokslutsdisp o skatt, mkr	120	63	17	14	36	15	70	36
Soliditet, %	17	15	9	8	13	11	15	14
Balansomslutning, mkr	4 470	4 260	1 697	1 661	1 676	1 586	3 657	3 406
Eget Kapital, mkr	781	660	150	133	211	174	558	488
Långfristiga skulder, mkr	2 680	2 686	1 230	1 214	1 362	1 332	2 463	2 339
Materiella investeringar, mkr [3]	268	284	121	94	63	119	84	71

1) Omsättning inkl kommunens verksamhetsintäkter och skatteintäkter
2) Inkluderar elimineringsposter
3) Bruttoinvesteringar, enligt koncernens finansieringsanalys som inkluderar Citybanan och ev investeringar inom explateringsverksamheten

Soliditeten, ett mått på långsiktigt finansiellt handlingsutrymme uppgår till 17,5 procent vilket är en ökning jämfört med föregående år. En hög soliditet innebär att handlingsfriheten ökar, likaså förmågan att hantera svängningar i resultatutvecklingen. Det finns ingen generell nivå för hur hög soliditeten bör vara för koncerner av Strängnäs kommuns omfattning. Det är dock viktigt att bolagen har en god soliditet för att undvika att kommunen som ägare få tillskjuta medel om bolagen får finansiella svårigheter.

Koncernens långfristiga skulder uppgår till 2 680,0 miljoner, det är en minskning 6,2 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. Kommunen har sänkt sin låneskuld medan de båda dotterbolagen har ökat sina låneskulder något.

Kommunkoncernens investeringar uppgår till 268,4 miljoner kronor inklusive medfinansiering av Citybanan. Investeringsvolymen är 15,5 miljoner kronor lägre än föregående år. Merparten av koncernens investeringar, 121,3 miljoner kronor har genomförts inom SEVAB koncernen.

SEVAB Strängnäs Energi AB

SEVAB Strängnäs energi AB producerar och distribuerar el, värme, stadsnät, vatten och renhållning. Tillsammans med Eskilstuna Energi och Miljö AB har SEVAB ett samägt driftsbolag, Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö AB (ESEM) för alla anläggningar och ett samägt elförsäljningsbolag, Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö AB. All personal återfinns i det gemensamt ägda driftsbolaget ESEM.

Ekonomiska direktiv Indikator	**Resultat 2014**	**Resultat 2015**	**Resultat 2016**	**Mål 2016**
SEVAB ska bedriva verksamhet på ett sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks av taxor och avgifter. Därutöver ska konkurrensmässiga pris- och taxenivåer eftersträvas med beaktande av gällande lagstiftning inom respektive verksamhet.				
SEVAB ska långsiktigt arbeta för att konsolidera bolaget för att minimera kommunens risktagande. För att stärka SEVAB långsiktiga betalningsförmåga ska SEVAB ha en soliditet på minst 10 % per 31 december 2018.	7,4 %	8,1 %	8,8 %	8,5 %
SEVAB ska ha en självfinansieringsgrad på 100 % för investeringar (kassaflöde från löpande verksamhet/investeringar), exklusive VA-verksamheten. Undantag vid större strategiska investeringar kan göras efter samråd med kommunstyrelsen.	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Soliditeten har en positiv trend och är för 2016 8,8 procent. Självfinansieringsgraden på 100 procent har med de undantag som föreligger enligt ägardirektivet uppnåtts för 2016.

Årets resultat

Års resultat på 16,6 miljoner kronor överträffar budgeten med 1,5 miljon kronor. Främsta bidragande orsak till detta är att Elnäts resultat överträffar budgeten.

Årets investeringar

Årets investeringar uppgår till 121,3 miljoner kronor, där merparten avser investeringar inom VA och Elnät. Inom VA är det främst distributionsnätet som byggts ut, och inom Elnät är det mottagningsstationer och hög- och lågspänningsledningar.

Viktiga händelser

En verksamhetsanalys av värmerörelsen har genomförts 2016 med målet att se om det går att expandera värmerörelsen och uppnå lönsamhet inom en 3-års period.

Förväntad utveckling – möjligheter och risker

Förutsättningarna att kunna uppfylla de uppställda ägardirektiven bedöms som goda för SEVAB utifrån den vetskap som råder idag vad gäller lokala betingelser, rådande konkurrenssituation och kostnadsutveckling. Det kommer dock att krävas en fortsatt hög nivå på våra insatser vad gäller investeringar och underhåll, vilket kommer att behöva finansieras till merparten med egna medel, och med externt lånade medel för de i ägardirektivet uppsatta villkoren på avsteg. Därmed kommer de långfristiga skulderna att påverkas.

Strängnäs Fastighets AB

Strängnäs Fastighets AB (SFAB) ska skapa möjligheter för kommunens verksamheter att arbeta i effektiva lokaler genom att förvärva, äga, förvalta, hyra, förädla, avyttra och optimera fastigheter. Bolaget ska genom sitt dotterbolag, Strängnäs Bostads AB (SBAB), främja bostadsförsörjningen genom att bygga och förvalta bostäder. All personal är anställd i dotterbolaget Strängnäs Bostads AB.

Ekonomiska direktiv **Indikator**	**Resultat 2014**	**Resultat 2015**	**Resultat 2016**	**Mål 2016**
• SFAB ska bedriva verksamheten på ett sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks av hyresintäkter. • SFAB ska arbeta för att konsolidera SFAB för att minimera kommunens risktagande. • Konstnärlig utsmyckning.				
SFAB ska uppnå en självfinansieringsgrad på minst 60 % för investeringar (kassaflöde från löpande verksamhet/investeringar).	9,3%	97,4%	0	60,0%
För att stärka SFAB:s betalningsförmåga ska SFAB ha en soliditet på minst 13 % år 2017 för att nå en soliditet på 15 % till år 2020.*	11,9%	12,6%	14,7%	13%
SFAB ska ha ett rörelseresultat exklusive avskrivningar i förhållande till omsättning om minst 27 %.	27,2%	31,7%	31,2%	27,0%

*Soliditeten avser endast bolaget SFAB, ej koncernen.

SFAB bedriver med stöd av de nya ekonomiska direktiven en verksamhet där kostnaderna väl täcks av intäkterna. Årets resultat har kraftigt förbättrat bolagets ekonomiska ställning och därigenom ytterligare minimerat kommunens risktagande. Nyckeltalet för självfinansieringsgrad bör ses över då det ej fungerar fullt ut vid stora försäljningar utan amortering. Konstnärlig utsmyckning tillämpas enligt gällande regler.

Årets resultat

SBAB - Årets resultat är en vinst om 8,3 miljoner kronor, vilket är 4,8 miljoner kronor bättre än budget.

SFAB - Årets resultat är en vinst om 31,5 miljoner kronor, vilket är 24,0 miljoner kronor bättre än budget.

Totalt för SFAB koncernen - Årets resultat är en vinst om 36,1 miljoner kronor inklusive koncerneliminering.

Genomförda försäljningar i SFAB, jämte ett i övrigt bra resultat för båda bolagen stärker bolagens ekonomiska ställning inför framtida utmaningar.

Årets investeringar

SBAB - har under året investerat 42,7 miljoner kronor, varav 36,6 miljoner kronor i fastigheter. Fastighetsinvesteringar berör främst färdigställande av bostäder i kv. Smörsoppen samt ombyggnaden i kv. Korpen.

SFAB - har under året investerat 20,1 miljoner kronor i fastigheter. Investeringar i fastigheter berör främst nytt gruppboende i kv. Vesslan, Trollskogens förskola, fritidsgård i Kulturskolan och räddningstjänsten i Åker.

Viktiga händelser

SBAB:s ägardirektiv om byggnation av nya lägenheter blir svårt att uppnå, dels på grund av att det i dagsläget saknas detaljplanerad mark i bra lägen för byggnation av nya bostäder, dels på grund av att en sådan omfattande byggnation av bostäder skulle nära på fördubbla bolagets upplåning. En sådan stor upplåning skulle markant öka bolagets ränterisk, varför ett redan tidigare begärt ägartillskott om 85 miljoner kronor behövs för att motverka risken och den negativa hotbilden.

Förväntad utveckling – möjligheter och risker

Kravet om ökat bostadsbyggande i SBAB måste mötas av ett ökat finansiellt deltagande från ägaren för att möta den ökade ränterisken och försämringen av bolagets ekonomiska ställning.

Underhållsinsatser - De senaste årens stora ökning av underhållsvolymerna i båda bolagen har nu börjat återspegla sig i en minskning av akuta reparationer.

Den nya Dataskyddsförordningen kommer inom det närmaste året att ställa kraftigt ökade krav på hantering av personuppgifter.

Kommunens krav på ökad tillgänglighet rörande bostäder till särskilda målgrupper kan komma att belasta tillgången för bolagets allmänna bostadskö negativt, och därigenom påverka kundnöjdheten negativt.

Beslutade bidragsformer för produktion av bostäder kan påverka SBAB positivt i möjligheten att uppfylla ägardirektiven, förutsatt att tillgången på detaljplanerad mark i bra lägen kan lösas.

Organisationer och gemensamma nämnder där kommunen har inflytande

Förutom koncernerna Strängnäs Fastighets AB och SEVAB Strängnäs Energi AB har Strängnäs kommun även inflytande i flera organisationer och nämnder.

Kommunalförbundet Sörmlands kollektivtrafikmyndighet organiseras i form av ett kommunalförbund med landstinget och de nio kommunerna i länet som medlemmar. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten har det samlade ansvaret för kollektivtrafiken i länet. Myndigheten äger Länstrafiken Sörmland AB som ges i uppdrag att samordna upphandling och utförande av trafik.

Kommuninvest i Sverige ansvarar för svenska kommuners och landstings samordnade upphandling av finansiering. Kommuninvest består av två delar, Kommuninvest i Sverige AB och Kommuninvest ekonomiskt förening. Den ekonomiska föreningen har 90 procent av Sveriges kommuner, landsting och regioner som medlemmar och föreningen äger i sin tur aktiebolaget. Strängnäs kommun är medlem i Kommuninvest ekonomiska förening sedan 2007.

Sörmlands turismutveckling AB är den regionala länsturistorganisationen i Sörmland. Sörmlands turismutveckling bedrivs i aktiebolagsform och ägs till 35 procent av Landstinget Sörmland samt länets kommuner och till 65 procent av privata företag, personer och personal i bolaget. Sörmlands turismutvecklings uppgift är att tillsammans med kommuner och näringsliv samt övriga regionala organisationer i Sörmland, genom marknadsföring och produktutveckling, verka för ökad omsättning inom besöksnäringen i länet.

Vårdförbundet Sörmland är ett kommunalförbund med fem kommuner i Sörmland som medlemmar (Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Vingåker samt Strängnäs). Vårdförbundet är huvudman för viss verksamhet inom socialtjänsten och driver behandlingshem för vuxna missbrukare, familjerådgivning och familjehemsvård för barn och ungdomar. Vårdförbundets ändamål omfattar även upphandling av vårdplatser hos andra huvudmän för förbundsmedlemmarnas räkning.

Regionförbundet Sörmland är en mötesplats för att samordna och utveckla regionala frågor. Regionförbundet är även den aktör som ansvarar för att regionala uppdrag från staten verkställs. Medlemmar i Regionförbundet Sörmland är Landstinget Sörmland och de nio kommunerna i länet.

Energikontoret i Mälardalen AB är ett regionalt energikontor med verksamhet i fyra län, Södermanland, Västmanland, Uppsala och Region Gotland. Deras huvudsakliga uppgift är att som kompetensresurs för kommunerna arbeta för en hållbar energiutveckling i Mälardalen genom att bidra till ökad medvetenhet om och agerande för energi- och klimatfrågor.

Samordningsförbundet RAR (rehabilitera och aktivera med gemensamma resurser) i Sörmland ska främja samverkan mellan myndigheter och organisationer i länet, som är verksamma inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är en arbetsgivar- och intresseorganisation för alla kommuner, landsting och regioner i Sverige. Medlemmar i SKL är Sveriges 290 kommuner och 20 landsting/regioner. SKL:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla medlemmarnas verksamhet. SKL fungerar som ett nätverk för kunskapsutbyte och samordning. SKL ger service och professionell rådgivning inom alla de frågor som kommuner, landsting och regioner är verksamma inom.

SKL Kommentus AB är dotterbolag till SKL och bedriver primärt verksamhet inom områdena inköp och HR. Inom inköpsområdet bedrivs bland annat en nationell inköpscentral med ramavtal för varor och tjänster samt konsultverksamhet bestående av stöd och utbildningar inom inköp och upphandling. Inom HR-området tillhandahåller man digitala tjänster för beslutsfattare inom arbetsrättsområdet samt litteratur, avtal och blanketter. Kunderna finns inom den kommunala och landstingskommunala sektorn. SKL Kommentus ägs av Sveriges Kommuner och Landsting (98 procent) samt av 256 kommuner, landsting och regioner.

Gemensam patientnämnd för hela Sörmland är en fristående, opartisk instans dit patienter, anhöriga och personal helt kostnadsfritt kan vända sig för att få hjälp med problem som uppstått i kontakten med vård, vid behandling eller i omsorgen. Strängnäs kommun ingår i gemensam patientnämnd med länets kommuner.

Den gemensamma nämnden för vård, omsorg och hjälpmedel är en gemensam nämnd för länets kommuner tillsammans med Landstinget Sörmland.
Nämnden ansvarar bland annat för verksamhet rörande hjälpmedelsförsörjning, FOU Sörmland, Vård- och omsorgscollege på regional nivå.

Mälardalsrådet är en ideell och politiskt styrd organisation som arbetar för en internationellt konkurrenskraftig och hållbar storstadsregion som är attraktiv att leva och verka i. Mälardalsrådet har 57 kommuner och 5 regioner och landsting som ordinarie medlemmar. Rådets roll är att vara en storregional mötesplats för medlemmarna, kommuner och landsting i Stockholm-Mälarregionen. Dess uppgift är också att vara forum för samverkan mellan politik, näringsliv och akademi.

Mälarens vattenvårdsförbund är en ideell förening med närmare 50 medlemsorganisationer vars syfte är att bidra till ett bättre underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren. Genom förbundet förbättras möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder.

Stiftelsen Södermanlands Militärhistoriska Samlingars ändamål är att främja "rikets försvar genom att främst bedriva militärhistorisk musei-, upplysnings- och uppvisningsverksamhet i syfte att levandegöra den svenska arméns moderna historia och dess tekniska utveckling samt därutöver bevara minnet av Södermanlands Regemente och den militära verksamhet som varit knuten till Strängnäs och övriga platser där Södermanlands Regemente haft verksamhet."

Leader Södermanland är en ideell förening som arbetar för att främja, bedriva och samordna lokalt- och regionalt utvecklingsarbete i enlighet med leadermetoden. Leader är en metod för lokalt ledd utveckling av landsbygden och Leader Södermanland är ett gränsöverskridande samarbete som samlar offentlig, privat och ideell sektor för att gemensamt arbeta för utvecklingen av området. Föreningen tar vid efter Leader Inlandet, som kommer att avvecklas. Det blir en utökning av det geografiska området i perioden 2014-2020, jämfört med tidigare. Leader Södermanland sträcker sig över tre län och åtta kommuner i landskapet Södermanland. De kommuner som ingår är Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Kungsör, Nykvarn, Strängnäs och Vingåker.

Riksbyggens bostadsrättsförening sidensvansen består av 40 bostäder varav Strängnäs kommun äger 38 stycken. De resterande två ägs av Riksbyggen ekonomisk förening samt Svenska Byggnadsarbetarförbundet. Bostadsrättsföreningen utgör äldreboendet Mariagården i Strängnäs kommun och bostadsrättslägenheterna hyrs i sin tur ut till brukarna.

Väsentliga personalförhållanden

Ledar- och medarbetarutveckling

Kommunens dryga 100 chefer fick kompetensutveckling i sin ledarroll framförallt inom ramen av Ledarforum. Det genomfördes fyra halvdagstillfällen för inspiration och gemensamt lärande. Ett nytt ledarutvecklingsprogram är under uppbyggnad.

Presumtiva chefskandidater är en viktig del i arbetet att trygga chefsförsörjningen. Strängnäs kommun köper tre platser i utbildningsprogrammet, Framtidens ledare, som arrangeras av Eskilstuna kommun.

Drygt tjugo chefer har genomgått utvärderingsinstrumentet Interpersonal Dynamics Inventory, IDI, för att ta fram sin beteendeprofil som ett hjälpmedel och stöd i chefsrollen.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron bland medarbetarna ökade. Ökningstakten för Strängnäs kommun har de senaste åren varit högre än riksgenomsnittet. Den totala sjukfrånvaron uppgick till 10,2 procent att jämföras med 9,6 procent året innan.

I nedanstående tabell redovisas sjukfrånvaron för 2015 och 2016 enbart för månadsanställda. Redovisningen för 2012-2014 inkluderar även timavlönade.

Sjukfrånvaro	2012	2013	2014	2015	2016
Sjukfrånvaro totalt, andel (%)	5,6	6,4	7,0	9,6	10,2
- kvinnor	6,0	6,8	7,6	10,6	11,1
- män	3,5	4,4	4,8	5,6	6,5
Långtidsfrånvarons andel av total sjukfrånvaro (%)	36,0	44,0	47,0	59,2	59,1
Sjukfrånvaro anställda <30 år (%)	4,5	5,3	5,2	7,1	9,1
Sjukfrånvaro anställda 30-49 år (%)	5,5	5,9	7,0	9,7	10
Sjukfrånvaro anställda >50- år (%)	6,0	7,3	7,9	10,1	10,7

Kvinnornas sjukfrånvaro har ökat från 10,6 procent till 11,1 procent. Männens sjukfrånvaro har ökat från 5,6 procent till 6,5 procent. Långtidssjukfrånvaron utgör idag 59,1 procent av den totala sjukfrånvaron att jämföras med 59,2 procent föregående år.

Sjukfrånvaron ökar mest hos kvinnor. Det är också i enlighet med den nationella trenden, där kvinnors sjukfrånvaro är avsevärt högre än männens och har ökat de senaste åren. En annan gemensam faktor är att så kallade kontaktyrken är de verksamhetsområden som generellt har högst sjukfrånvaro.

Statistiken kring arbetsskador, tillbud och risker visar att de allra vanligaste orsakerna till skador eller risker för skada utgörs av kategorierna hot och våld. Det rapporterades totalt 907 incidenter, vilket är en ökning från föregående års 816 rapporterade incidenter. Av dessa var 263 arbetsskador, varav 199 olycksfall, 18 färdolycksfall samt 46 arbetssjukdomar. Framförallt har tillbuds- och riskobservationer ökat. Det kan tyda på en ökad medvetenhet hos medarbetarna om vikten att rapportera incidenter. Detta är avgörande för att aktivt kunna förebygga olycksfall och skador.

För att hitta förbättringsområden i arbetsmiljön har verksamheterna haft stort fokus att lyfta på frågor kring social och organisatorisk arbetsmiljö. Cheferna i alla verksamheter har inbjudits att delta vid flera utbildningstillfällen gällande Arbetsmiljöverkets författning om arbete med den sociala och organisatoriska arbetsmiljön för att stärka det fortsatta arbetet på enheterna. HR-avdelningens HR-specialisterna har två uppdrag dels att verkar de som generalister och internkonsulter till framförallt kommunens chefer, dels har de en strategisk roll där ett av de viktiga fokusområdena är arbetsmiljö och hälsa.

HR-specialisterna och företagshälsovården stöder och samarbetar med cheferna i rehabiliteringsärenden och i förebyggande insatser och arbetslivsinriktade åtgärder.

Friskvårdsbidraget har bestått av en ersättning om 1 000 kronor per anställd och år. Under året har en ökning av nyttjandet av friskvårdsersättningen skett från 756 medarbetare 2015, till 955 medarbetare 2016. Från och med 2017 höjs friskvårdsbidraget till 1 500 kronor per år och medarbetare. Nytt från 2017 är även att förmånen är densamma oavsett tid på året medarbetare anställs i kommunen. Detta är ett steg att öka hälsoläget inom kommunen.

Personalförsörjning

Rekryteringen av nya medarbetare sker i allt större konkurrens med andra. De största yrkesgrupperna att rekrytera är omvårdnadspersonal, socialsekreterare och pedagogisk personal. Konkurrensen om vissa akademiska yrken leder också till svårigheter att rekrytera t ex ingenjörer till Samhällsbyggnadskontoret.

Chefsomsättning har varit stor de två senaste åren. Av kommunens 108 chefer har 20 slutat 2016, varav 3 pensionsavgångar, 11 på egen begäran, 5 intern rörlighet. Under 2015 lämnade 34 chefer sin anställning, varav 13 slutade på egen begäran, 9 intern rörlighet.

Under 2016 har 31 chefer rekryterats varav 11 genom intern rekrytering och 20 externt rekryterade, någon jämförelse med 2015 finns ej att tillgå.

Personalstruktur medarbetare

Antalet anställda i kommunen har ökat till 2 327 medarbetare, en ökning med 95 personer. Omräknat till årsarbetare är antalet oförändrat jämfört med föregående år.

Medarbetare	2012	2013	2014	2015	2016
Månadsavlönad personal, antal	2 264	2 151	2 146	2 232	2 327
- kvinnor				1834	1905
- män				398	422
Årsarbetare inkl timavlönade, antal	2 136	2 078	2 067	2 066	2 132
Heltid tillsvidareanställningar totalt, antal	1 296	1 325	1 348	1 312	1 576
- kvinnor	1 042	1 067	1 082	1 051	1 229
- män	254	258	266	261	347
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Total genomsnittlig sysselsättningsgrad	94	97	96	93	92
Kvinnor månadsanställda, andel (%)	90	91	91	92	91
Män månadsanställda, andel (%)	95	95	96	96	95
Åldersfördelning månadsavlönade	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Anställda -34 år, andel (%)	26	24	25	20	20
Anställda 35-54 år, andel (%)	47	47	46	52	52
Anställda 55+ år, andel (%)	27	29	28	28	28

Antalet pensionsavgångar under året uppgick till 51 medarbetare. Kommande femårsperiod ligger pensionsavgångarna på omkring 50 medarbetare årligen, varav underskö-terskor står för den största andelen.

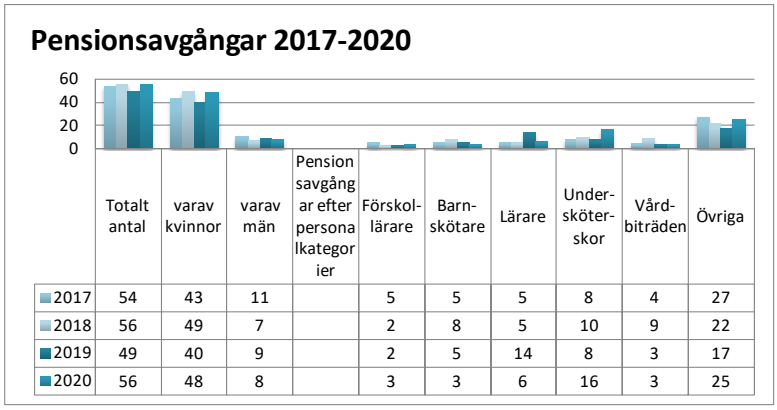

	Totalt antal	varav kvinnor	varav män	Pension savgång ar efter persona lkategor ier	Förskol-lärare	Barn-skötare	Lärare	Under-sköter-skor	Vård-biträden	Övriga
2017	54	43	11		5	5	5	8	4	27
2018	56	49	7		2	8	5	10	9	22
2019	49	40	9		2	5	14	8	3	17
2020	56	48	8		3	3	6	16	3	25

Finansiell analys

Metod för finansiell analys

Grunden till den finansiella analysen är RK-modellen som utvecklats av Kommunforskning i Västsverige. Modellen utgår från fyra viktiga finansiella perspektiv; resultat, kapacitet, risk samt kontroll. Analysen av resultatet visar om det finns obalanser i utvecklingen av intäkter och kostnader för året och över tid. Möjligheter att möta finansiella svårigheter på lång sikt visas genom analys av kapaciteten. Analysen av risker visar om det finns faktorer som kan påverka kommunens resultat och kapacitet negativt. Vilken kontroll kommunen har över den ekonomiska utvecklingen avgörs genom att analysera budgetföljsamheten. Målsättningen är att utifrån dessa perspektiv kunna bedöma om kommunen når upp till god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Diagram och tabeller visar utfall över en femårsperiod för att ge en bild av utvecklingen över tid och möjlighet till en grov trendbedömning. Analysen däremot har fokus på utvecklingen under verksamhetsåret som gått och närmast föregående år.

Resultat

Årets resultat

Kommunens resultat 2016 uppgår till 69,7 miljoner kronor, att jämföras med budgeterat överskott om 18,5 miljoner kronor. Resultatet motsvarar 3,8 procent av skatteintäkterna inklusive generella bidrag och utjämning (fortsättningsvis skatteintäkterna), att jämföras med resultatmålet på 1,0 procent. I årets resultat ingår inga jämförelsestörande poster.

Årets resultat och jämförelsestörande poster	2012	2013	2014	2015	2016
Årets resultat (mkr)	34,5	11,7	-7,2	36,4	69,7
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster (mkr)	10,1	-0,9	-7,2	32,1	69,7
Årets resultat/skatteintäkter samt kommunal-ekonomisk utjämning och generella statsbidrag, %	2,2%	0,7%	-0,4%	2,1%	3,8%
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster/skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag, %	0,6%	-0,1%	-0,4%	1,8%	3,8%

Resultatutveckling

Resultatutveckling, mkr

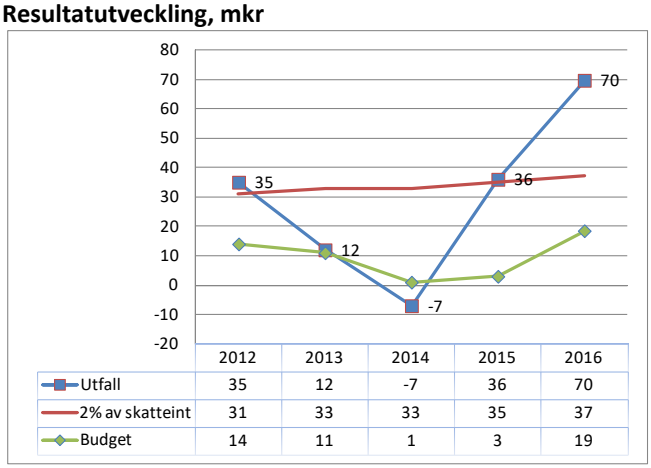

	2012	2013	2014	2015	2016
Utfall	35	12	-7	36	70
2% av skatteint	31	33	33	35	37
Budget	14	11	1	3	19

Jämfört med 2015 har kommunen förbättrat sitt resultat med 33,3 miljoner kronor. Årets resultat om 69,7 miljoner kronor innebär att kommunen överträffar resultatmålet på 2 procent av skatteintäkterna. I ett längre perspektiv behövs ett resultat på minst 2 procent av skatteintäkterna för att kommunen ska kunna minska låneskulden per invånare och bygga upp ett eget kapital för att möta framtida konjunkturnedgångar och större investeringar.

Skatteintäkts- och nettokostnadsutveckling (%)

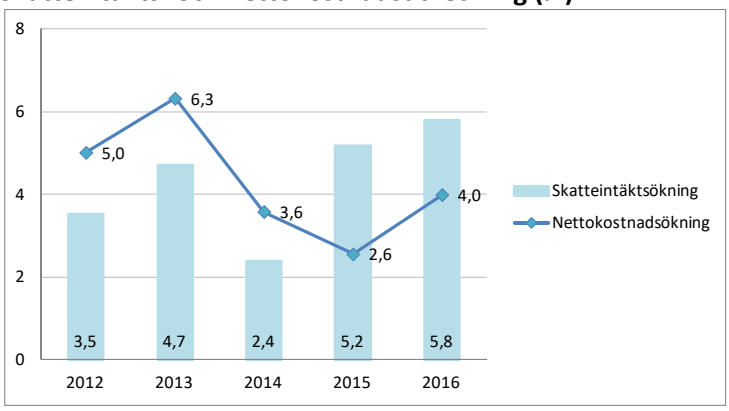

Kommunens totala nettokostnader inklusive finansförvaltningen har ökat med 68,5 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen motsvarar 4,0 procent medan skatteintäkterna ökat med 5,8 procent. I skattenettoökningen ingår 22,6 miljoner kronor som kommunen erhöll via det extra och tillfälliga statliga stödet till kommunsektorn för att hantera den rådande flyktingsituationen 2015/2016.

En förutsättning för god ekonomisk hushållning är en balans mellan utvecklingen av intäkter och kostnader i ett längre tidsperspektiv. Under 2016 har kommun tillsammans med PwC gjort en långsiktig ekonomisk analys för perioden 2015-2030. Denna hanterar såväl förväntade driftkostnader som investeringar i lokaler och övrigt. Ana-

lysen visar att kommunens nettokostnader kommer att öka snabbare än skatteintäkterna. Vidare visar analysen att investeringstakten markant kommer att överstiga den nivå som krävs för att nå kommunens finansiella mål, bland annat att sänka nettolåneskulden per kommuninvånare. Kommunen står därmed inför stora verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar.

Årets investeringar

Investeringsvolym, mkr	2012	2013	2014	2015	2016
Kommunens investeringar, brutto	84	111	83	52	90
Investeringsbidrag	-1	-7	-14	-18	-18
Kommunens investeringar, netto	83	105	70	34	72

Investeringsvolym, %	2012	2013	2014	2015	2016
Investeringsvolym brutto/Skatteintäkter	5,4%	6,8%	5,0%	3,0%	4,9%
Investeringsvolym netto/Skatteintäkter	5,4%	6,4%	4,2%	1,9%	3,9%

Kommunens investeringsvolym under året uppgick till 90,4 miljoner kronor brutto, vilket motsvarar 4,9 procent av kommunens skatteintäkter. Delar av investeringsvolymerna finansieras av investeringsbidrag på 17,9 miljoner kronor, vilket innebar att den investeringsvolym som ska finansieras av egna medel uppgick till 72,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 3,9 procent av kommunens skatteintäkter.

Kommunens investeringsbudget 2016 uppgick till 119,7 miljoner kronor exklusive medfinansiering av Citybanan. Av dessa var 39,2 miljoner kronor överförda från föregående år. Utfallet av 2016 års nettoinvesteringar var 47,2 miljoner kronor lägre än vad som planerades i budget, vilket i huvudsak berodde på att projekt skjutits fram tidsmässigt. Sista betalning avseende medfinansiering av Citybanan har gjorts under 2016 med 10,9 miljoner kronor.

Merparten av årets investeringar, ca 47 procent, gjordes inom Teknik- och servicenämnden. Den enskilt största investeringen, 27 procent av totalen gjordes inom kommunstyrelsen och avsåg investering i nya resecentrum.

Investeringarnas självfinansieringsgrad uppgår till 100 procent, jämfört med budgeterade 84 procent.

Investeringarnas självfinansieringsgrad

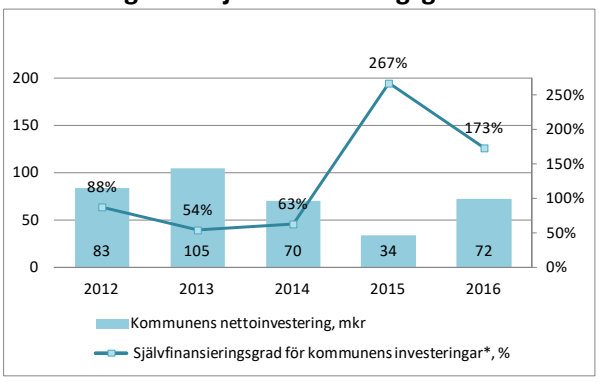

Från och med 2016 redovisas självfinansieringsgraden enligt definitionen i Kommun- och Landstingsdatabasen Kolada för att få möjlighet för jämförelse med andra kommuner. Tabell Investeringarnas självfinansieringsgrad innehåller uppdaterade siffror från 2012-2015.

Exploateringar

Exploateringar, tkr	Utfall 2016	Budget 2016	Avvikelse
Ingående värde	78 553	78 553	0
Årets inkomster	-13 696	-20 037	-6 341
Årets utgifter	15 507	24 880	9 373
Aktiveringar	0	0	0
Skuldförd gatukostnadsersättning	240	0	-240
Vinst	4 991	2 850	-2 141
Förlust	-2 836	0	2 836
Utgående värde	**82 759**	**86 246**	**-3 487**
Avkastning	2,7%	3,6%	

Exploateringar kan ses som kommunens lager av mark till försäljning. Vid ingången av 2016 belastades exploateringsprojekten av en total investeringsutgift på 78,5 miljoner kronor. Dessa utgifter är investeringar som gjorts i de olika projekten för bland annat allmänna anläggningar, planeringskostnader och inköp av mark. Vid utgången av 2016 var det totala 82,8 miljoner kronor, då utgifterna var större än inkomsterna.

För 2016 uppgick exploateringsprojektens samlade inkomster till 13,7 miljoner kronor och utgifterna till 15,5 miljoner kronor. Nettoresultatet för avslutade projekt och fastighetsförsäljningar uppgick till 2,2 miljoner kronor. Avkastningen på nedlagda investeringskostnader inom exploateringsprojekten för 2016 blev därmed 2,7 procent. Målsättningen inom exploateringsverksamheten är en genomsnittlig avkastning om 15 procent på nedlagda investeringar, under en löpande treårsperiod. Orsaken till det låga resultatet under 2016 är framförallt att få fastighetsförsäljningar har realiserats under året.

Kapacitet

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiellt handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning. En förbättrad soliditet innebär att kommunen minskar sin skuldsättningsgrad och därigenom ökar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden.

I tabell Soliditet har uppgifter som avser soliditeten exklusive förmedlade lån till bolagen räknats om för åren 2012-2014. Den del av kommunens likvida medel som avser dotterbolagens andel av koncernkontot har räknats bort med någon procentenhets skillnad mot tidigare beräkningar.

Soliditet

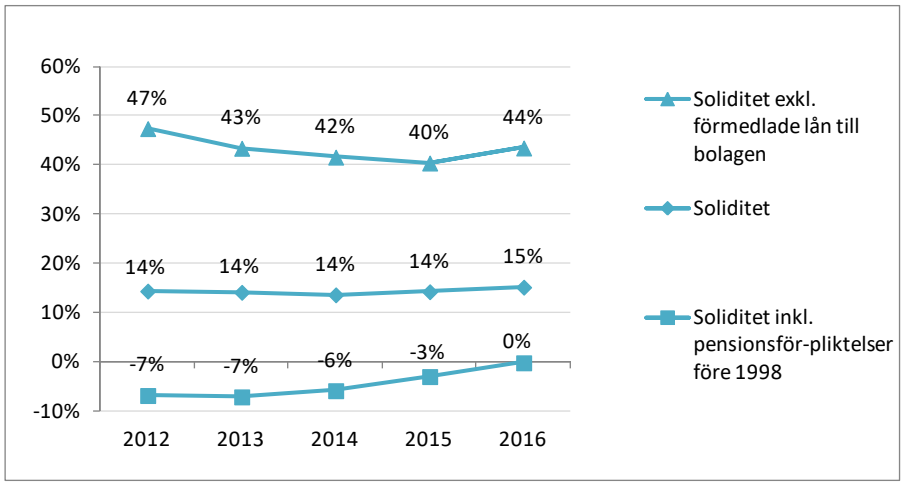

Soliditeten har till följd av ett bra resultat stärkts något under 2016 och uppgår till 15 procent.

Soliditeten påverkas av kommunens vidareutlåning till dotterbolagen. Exkluderas vidareutlåningen till bolagen har soliditeten stärkts och är betydligt högre än föregående år, cirka 44 procent. Anledningen är ett bra resultat och kommunens amortering av 50 miljoner kronor.

Enligt uppgift i skriften Kommuninvest ”Den kommunala låneskulden 2014” har svenska kommuner låga låneskulder. Självfinansieringsgraden för investeringar i kärnverksamheten har varit hög. De låneskulder som finns i kommunernas balansräkningar avser framför allt vidareutlåning till kommunala bolag. Av Sveriges kommuner år 2014 hade ungefär 14 procent etablerat en internbank som ansvarar både för upplåning och utlåning inom kommunkoncernen. Då kommunernas soliditet i genomsnitt i riket ligger på ungefär 48 procent (år 2015 vilket är lägre än 2014) och merparten av kommunerna inte har någon internbank så bör jämförelsen med riket göras med soliditetsmåttet exklusive vidareutlåning, det vill säga 44 procent.

För att soliditeten ska förbättras krävs att kommunen etablerar en långsiktig resultatnivå på lägst 2 procent av skatteintäkterna

Kommunalskatt

I tabellen nedan finns kommunalskatt och landstingsskatten för kommunerna i Södermanland samt Enköping och Västerås för jämförelse inom 4M. I Strängnäs är skattesatsen 21,73 kronor vilket är något lägre än länssnittet.

Skattesats bland jämförelsekommuner år 2016

Skattesats kommun	2016 Kommun	2016 Landsting	2016 Summa
Trosa	21,26	10,77	32,03
Nyköping	21,48	10,77	32,25
Strängnäs	21,73	10,77	32,50
Eskilstuna	22,08	10,77	32,85
Gnesta	22,18	10,77	32,95
Katrineholm	22,18	10,77	32,95
Oxelösund	22,28	10,77	33,05
Flen	22,33	10,77	33,10
Vingåker	22,73	10,77	33,50
Sörmland	21,93	10,77	32,70
Riket	20,75	11,35	32,10
Västerås	20,36	10,88	31,24
Enköping	21,34	11,71	33,05

Källa: Kolada

Risk

I Sverige har Riksbankens expansiva penningpolitik bidragit till en hög tillväxt och fallande arbetslöshet. Bortsett från energipriser är dock inflationen fortfarande låg. Den globala konjunkturen stärks men den politiska osäkerheten i omvärlden är stor och riskerna för bakslag har ökat. För att inflationen ska stabiliseras runt 2 procent har Riksbanken därför beslutat att behålla reporäntan på -0,50 procent och det är fortfarande mer sannolikt att reporäntan sänks än att den höjs den närmaste tiden. Långsamma höjningar prognostiseras först från 2018. De låga räntenivåerna har påverkat räntekostnaderna positivt.

Likviditet ur ett riskperspektiv

Kassalikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Kassalikviditet (%)	2012	2013	2014	2015	2016
Likvida medel	1	1	42	116	244
Kortfristiga fordringar	187	151	137	138	219
Kortfristiga skulder	294	291	281	347	412
Kassalikviditet, %	**64**	**52**	**64**	**73**	**112**

Vid värde 100 % har kommunen betalningsförmåga motsvarande kortfristiga ekonomiska åtaganden.

Kassalikviditeten har förbättrats de senaste åren. Förbättringen 2015 härrör framförallt från kommunen medan förbättringen 2016 främst härrör från SFAB, via koncernens gemensamma koncernkonto. Kommunen har en medveten likviditetsplanering utifrån gällande räntelägen där likviditet ses i relation till kommunens räntekostnader för de långfristiga skulderna. Kommunen har även en koncernkontokredit på 100 mkr som

nyttjas i denna planering. Målet är att ha en god betalningsförmåga till så låg kostnad som möjligt.

Låneskuld

Kommunens och de kommunala bolagens lånebehov tillgodoses till största delen av upplåning via kommunens internbank. Den samlade låneskulden i internbanken uppgår till 2,3 miljarder kronor. Kommunen har vidareutlånat allt utom 50 miljoner kronor till bolagen. Den långfristiga skulden via internbanken till kreditinstitut har ökat med 10,0 miljoner kronor sedan årsskiftet. Kommunen har amorterat 50 miljoner kronor medan SBAB och SEVAB har lånat 30 miljoner kronor vardera.

Låneskuld

Lån hos banker/kreditinstitut, mkr	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Kommunen	0	50	100	100	50
SFAB	789	838	872	872	872
Lån skattefinansierad verksamhet	**789**	**888**	**972**	**972**	**922**
SBAB	456	430	430	460	490
SEVAB	843	843	843	843	873
SEVAB, borgensåtagande	347	337	401	386	372
Lån kommunkoncernen totalt	**2 435**	**2 497**	**2 646**	**2 661**	**2 657**

Låneskuld per invånare, kr	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Antal invånare *	33 072	33 389	33 878	34 102	34 609
Låneskuld skattefinansierad verksamhet, kr per invånare	**23 857**	**26 581**	**28 691**	**28 503**	**26 640**
Låneskuld totalt koncern, kr per invånare	73 621	74 777	78 097	78 019	76 772

* Källa: SCB

Från om med 2014 ingår SEVAB till 100 procent i koncernen mot tidigare 80 procent vilket är förklaringen till kommunens ökade borgensåtagandet mellan 2013 och 2014.

SFAB:s låneskuld på 872,0 miljoner kronor lån avser lån för kommunens verksamhetsfastigheter och har effekt på kommunens hyreskostnader. Det är således räntekostnader för kommunen och SFAB:s låneskuld som finansieras med skattemedel. Kommunen har som mål att minska låneskulden för skattefinansierad verksamhet och skulden har minskat med 1 863 kronor per invånare under 2016, främst till följd av kommunens amorteringar.

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtagande, mkr	2012	2013	2014	2015	2016
Egna bolag	347,5	336,7	400,8	386,5	372,0
Småhus	1,3	1,0	0,8	0,7	0,6
Föreningar	3,9	3,8	3,5	3,3	3,1
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt borgensåtagande	**352,7**	**341,5**	**405,0**	**390,5**	**375,7**

Kommunen har tecknat borgen för lån till egna bolag, men även för andra externa verksamheter. Kommunens samlade borgensåtagande för lån uppgår till 375,7 miljoner

kronor, vilket är en minskning med 14,8 miljoner kronor i förhållande till 2015. Kommunen har inte infriat några borgensåtaganden under 2016 och det finns inga indikationer på att så skulle behöva ske inom de kommande åren.

Ränte- och finansieringsrisk

Kommunens riktlinjer för finansförvaltning anger hur finansiella risker ska begränsas och hanteras.

Med ränterisk avses risken att en förändring av marknadsräntorna påverkar räntenettot negativt. Enligt riktlinjerna ska den genomsnittliga räntebindningstiden ligga inom intervallet 2 – 6 år och maximalt 50 procent av skuldportföljen ska ligga till förfall inom ett år. Den genomsnittliga räntebindningstiden har ökat med 0,08 år till 3,78 år (2015:3,86 år). Vid årsskiftet var andelen förfall inom ett år 40 procent. Snitträntan har minskat med 0,25 procentenheter till 1,74 procent (2015: 1,99 procent). På kort sikt innebär en procents ökning av marknadsräntorna att koncernens räntekostnader ökar med cirka 7,0 miljoner kronor, varav för kommunen 50 tusen kronor.

Med finansieringsrisk menas risken för att inte kunna refinansiera lån eller ta upp ny finansiering när behov uppstår. Enligt riktlinjerna får maximalt 50 procent av lånestocken förfalla inom ett år och kapitalbindningen får inte understiga 2 år. Andel kapitalförfall inom 1 år är 30 procent och den genomsnittliga kapitalbindningstiden uppgår till 2,08 år (2015: 2,25 år).

Pensionsmedel och pensionsförpliktelser

De totala pensionsförpliktelserna uppgår till 784,8 miljoner kronor, varav 561,6 miljoner kronor avser åtaganden som är äldre än 1998. Kommunen har återlånat allt för att finansiera verksamheten. Kommunen har inga finansiella placeringar avseende pensionsförpliktelserna utan pensionsutbetalningarna finansieras årligen som en driftskostnad i resultatet. Periodens pensionskostnader inklusive löneskatt uppgår till 93,9 miljoner kronor (2015 uppgick det till 97,9 miljoner kronor), vilket motsvarar 5,1 procent av skatteintäkterna. Utbetalningar från pensionsåtaganden före 1998 utgör 32,0 miljoner kronor inklusive löneskatt motsvarande knappt två procent av skatteintäkterna, vilket även är den beräknade andelen framöver.

Pensionsförpliktelser och pensionsmedel

Pensionsförvaltning, tkr	Värde 2016	Värde 2015
Avsättning, inkl särskild löneskatt, för pensioner och liknade förpliktelser*	223	220
Ansvarförbildelser, inkl särskild löneskatt**	562	587
Total pensionsförpliktelse	**785**	**807**
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0	0
Återlånade medel* **	**785**	**807**

* Pensionsförpliktelser som inarbetats från och med 1998 och som skall redovisas i balansräkningen.
** Pensionsförpliktelser som inarbetats före 1998 och som inte skall redovisas i balansräkningen.
***Skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel, angivna till marknadsvärde.

Kontroll

Utfall i förhållande till budget

En viktig del i den finansiella kontrollen utgörs av kommunens budgetföljsamhet. En budgetavvikelse under 1,0 procent anses som god budgetföljsamhet.

Samtliga nämnder redovisar en budget i balans eller överskott. Nämnderna redovisar tillsammans ett överskott på 33,4 miljoner kronor, vilket totalt motsvarar en positiv budgetavvikelse på 1,9 procent.

Budgetavvikelse	Avvikelse mkr					Avvikelse %				
Styrelse/nämnd	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Kommunfullmäktige				1,6	0,6				18,6	8,0
Kommunstyrelse				2,9	0,6				2,6	0,5
Barn- och utbildningsnämnd				10,4	12,0				1,3	1,5
Socialnämnd				-11,6	17,9				-1,8	2,6
Kultur- och fritidsnämnd				0,0	0,0				0,0	0,1
Samhällsbyggnadsnämnden				1,2	2,1				6,8	11,6
Teknik- och servicenämnd				5,9	0,1				4,7	0,1
Avvikelse nämnderna totalt	**-16,8**	**-8,4**	**-28,9**	**10,4**	**33,4**	**0,0**	**-0,5**	**-1,8**	**0,6**	**1,9**
Avvikelse årets resultat	**20,5**	**0,7**	**-7,7**	**30,2**	**51,2**	**578,6**	**6,1**	**-1,5**	**1 073,8**	**276,6**

Finansförvaltningen och övriga centralt budgeterade poster redovisar ett överskott på totalt 17,8 miljoner kronor och förklaras av följande faktorer;

- Lägre hyresutveckling än beräknat med 4,2 miljoner kronor.
- Lägre exploateringsinkomster än beräknat med 0,7 miljoner kronor.
- Budgetposten för oförutsedda kostnader är outnyttjat till 2,8 miljoner kronor
- Avskrivningarna var 1,1 miljoner kronor lägre än budget beroende på senare färdigställandetid av investeringar än planerat.
- Finansiella kostnader och intäkter (finansnetto) blev 4,9 miljoner kronor bättre än budget.
- Skatteintäkterna var 0,7 miljoner kronor högre än budget.
- Pensionskostnaderna var 2,0 miljoner lägre än budgeterat.

Kommunfullmäktige och verksamheter direkt under fullmäktige (kommunrevisionen, valnämnden, valberedningen samt överförmyndarnämnden) redovisar tillsammans en positiv avvikelse med 0,6 miljoner kronor vilket motsvarar en budgetavvikelse på 8,0 procent. Huvudsakligen har överskottet uppkommit på kommunfullmäktige och beror på lägre personalkostnader än budgeterat samt en outnyttjad budget för medborgardialog.

Kommunstyrelsen och dess verksamheter redovisar en positiv avvikelse med 0,6 miljoner kronor vilket motsvarar en budgetavvikelse på 0,5 procent. Vakanta tjänster samt att kommunledningen inte utnyttjat budgeterade medel för konsultinsatser har främst bidragit till redovisat överskott.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överskott på 12,0 miljoner kronor, vilket motsvarar en budgetavvikelse på 1,5 procent. Större delen av avvikelsen, 7 miljoner

kronor, utgörs av elevvolymer då antalet barn och elever var lägre än vad som budgeterats. Tilläggsbelopp har betalats ut till ett lägre belopp än budgeterat. Kostnaderna för skolskjutsar är lägre än budget. . Erhållna statsbidrag samt ökade intäkterna för fritidshemsbarnen under hösten bidrar också till överskottet.

Barn- och utbildningsnämnden har ansökt om riktat statsbidrag som innefattar verksamhetsåret 2016 för 41,6 miljoner kronor och beviljats 38,5 miljoner kronor. Flertalet statsbidrag löper per läsår och inte kalenderår vilket gör att det totala nyttjandet av statsbidrag per kalenderår inte är möjligt att jämföra med beviljade belopp.

Gymnasieverksamheten och särskolan inklusive särvux redovisar underskott övriga verksamhetsområden redovisar överskott.

Socialnämnden redovisar en positiv avvikelse med 17,9 miljoner kronor. vilket motsvarar en budgetavvikelse på 2,6 procent. Insatser för äldre redovisar underskott övriga verksamhetsområden redovisar överskott i varierande grad. Det som bidragit till det positiva resultatet är främst minskade volymer för vårdplaceringar, effektivare personalplanering, ett nytt gruppboende har startat upp senare än planerat, ett nytt serviceboende har ännu inte startat. En förutsättning för överskottet har även varit det lyckade förändringsarbetet som pågått under flera år.

Under 2016 har socialnämnden ansökt om och beviljats statsbidrag motsvarande 9,4 miljoner kronor. Majoriteten av bidragen kommer från Socialstyrelsen, utöver dessa har nämnden mottagit bidrag från SKL, Länsstyrelsen och Europeiska socialfonden.

Kostnaden för försörjningsstöd har minskat i förhållande till föregående år. Enheten har under de senaste åren arbetat aktivt med nya handläggningsrutiner, aktiviteter kopplat till försörjningsstödet, traineejobb samt utökad samverkan med försäkringskassan och vården.

Ekonomiskt bistånd (exkl. flykting), utbetalt bistånd och finansiering traineeanställningar

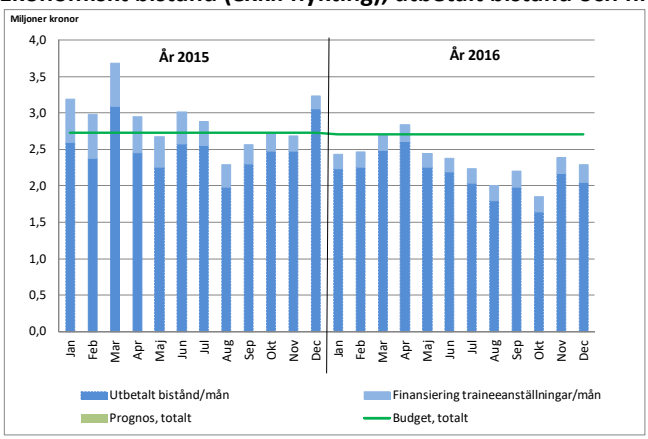

Källa: Verksamhetssystem Treserva.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett överskott på 30 000 kronor, vilket motsvarar en budgetavvikelse på 0,1 procent. Kulturskolan samt bibliotek och museum redovisar mindre underskott medan resultatet för övriga verksamheter är mindre överskott.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott på 2,1 miljoner kronor vilket motsvarar en budgetavvikelse på 11,6 procent. Den positiva avvikelsen beror i huvudsak på ökade intäkter och vakanta tjänster.

Teknik- och fritidsnämnden totalt redovisar en positiv avvikelse med 0,1 miljoner kronor, vilket motsvarar en budgetavvikelse på 0,1 procent.

Den skattefinansierade verksamheten redovisar ett överskott på 1,3 miljoner kronor. Överskottet beror bland annat på att sjukfrånvaro inte ersatts med vikarier, lägre vinterväghållningskostnader än beräknats samt att projekt inom IT-verksamheten har försenats.

Verksamheterna med balanserade resultat redovisar ett underskott på 1,2 miljoner kronor. Fordonsverksamheten redovisar ett underskott på 0,3 miljoner kronor till följd av kostnader för utköp av fordon. Måltidsservice redovisar ett underskott med 0,9 miljoner kronor vilket beror på lägre intäkter samt högre livsmedels- och personalkostnader i slutet av året. Underskottet kommer att täckas med medel från det balanserade resultatet.

Prognossäkerhet

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året.

Prognossäkerhet, mkr	Årsprognoser vid ekonomisk uppföljning								
Styrelse/nämnd	**Feb**	**Mar**	**Apr**	**Maj**	**Aug**	**Sep**	**Okt**	**Nov**	**Utfall**
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6
Kommunstyrelse	-0,4	-0,4	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
Barn- och utbildningsnämnd	0,0	7,0	7,0	7,0	11,0	11,0	12,0	12,0	12,0
Socialnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	4,9	7,5	16,5	18,0	17,9
Kultur- och fritidsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden	0,0	0,0	0,7	0,7	0,8	0,8	1,2	1,2	2,1
Teknik- och servicenämnd	0,0	-1,0	-1,4	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	0,1
Avvikelse nämnderna totalt	**-0,4**	**5,6**	**4,4**	**6,7**	**16,0**	**18,6**	**29,0**	**30,5**	**33,4**
Finansförvaltning	1,8	4,3	4,8	5,0	12,1	7,7	7,9	7,9	9,1
Pensioner	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Skattenetto	9,4	9,4	3,6	3,5	-4,8	-2,0	-2,0	-2,0	0,7
Finansnetto	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	3,4	3,4	3,4	4,9
Avvikelse årets resultat	**10,8**	**19,3**	**12,8**	**15,2**	**28,1**	**30,7**	**41,3**	**42,8**	**51,2**

Nämndernas sammantagna resultat är ett överskott på 33,4 miljoner kronor. Med undantag för socialnämnden överensstämmer utfallet väl med den prognos som lämnades i augusti, prognossäkerheten får därmed i huvudsak betraktas som god.

De budgetposter som återfinns under finansförvaltningen är svåra att prognostisera då underlaget oftast baseras på bedömningar från andra. Till exempel hyreskostnader för nya lokaler där prognosen baseras på andras bedömning av när nya lokaler är färdiga att tas i bruk, erhållna investeringsbidrag där finns det en stor osäkerhet i om, när och till vilket belopp investeringsbidrag beviljas. Prognosen för avskrivningar baseras på nämndernas investeringsprognos under året.

Pensionsprognosen som lämnades i augusti överensstämmer med utfallet.

SKL:s skatteprognoser för året har varierat mer än under tidigare år. SKL anger att prognosarbetet även framöver kommer vara svårbedömt på grund av politiska läget i världen, en snabb befolkningsökning och situationen på arbetsmarknaden.

För finansnettot är utfall bättre än prognosen i augusti. Förändringarna beror på bättre pensionsränta och lägre kostnader för citybanan än budgeterat. För övriga delposter som ingår i finansnetto är prognossäkerheten god.

Finansiella rapporter

RESULTATRÄKNING (mkr)

	Not koncern	Not kommun	Koncern 2016	Koncern 2015	Kommun 2016	Kommun 2015
Verksamhetens intäkter	1	11	863,1	817,3	372,5	331,3
Verksamhetens kostnader	2	12	-2 397,3	-2 276,4	-2 110,3	-1 999,1
Avskrivningar	3	13	-168,8	-176,1	-55,9	-53,5
Verksamhetens nettokostnader			**-1 702,9**	**-1 635,2**	**-1 793,7**	**-1 721,3**
Skatteintäkter		14	1 606,3	1 534,2	1 606,3	1 534,2
Generella statsbidrag och utjämning		15	247,2	217,6	247,2	217,6
Finansiella intäkter	4	16	5,9	2,1	63,8	63,7
Finansiella kostnader	5	17	-54,2	-55,9	-54,0	-57,8
Resultat före extraordinära poster			**102,3**	**62,7**	**69,7**	**36,4**
Extraordinära intäkter	35		18,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader			0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	6	18	**120,3**	**62,7**	**69,7**	**36,4**

KASSAFLÖDESANALYS (mkr)

			2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Den löpande verksamheten						
Årets resultat			120,3	62,7	69,7	36,4
Justering för ej likviditetsåverkande poster	7	19	192,8	194,2	59,6	70,1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital			**313,1**	**256,9**	**129,3**	**106,5**
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar			-25,9	-58,3	-81,3	-0,4
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder			82,6	113,7	65,1	66,7
Ökning (-)/minskning (+) av exploateringstillgångar			-4,2	1,7	-4,2	1,7
Ökning (-)/minskning (+) av förråd			2,7	0,9	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten			**368,4**	**315,0**	**108,9**	**174,5**
Investeringsverksamheten						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		20,21	-257,4	-246,4	-72,5	-33,7
Avyttrade immateriella och materiella tillgånar		20,21	34,3	14,8	1,1	0,1
Investering i finansiella anläggningstillgångar			0,0	-18,3	0,0	-18,3
Avyttrade finansiella tillgångar			0,0	0,0	0,0	0,0
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		28	-10,9	-10,8	-10,9	-10,8
Omklassificering av exploateringstillgångar		23	0,0	-26,6	0,0	-26,6
Kassaflöde från investeringsverksamheten			**-234,0**	**-287,4**	**-82,3**	**-89,3**
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån		29	10,0	30,0	60,0	30,0
Amortering			-14,0	-14,5	-50,0	0,0
Utlåning till koncernbolag		29	0,0	0,0	-60,0	-30,0
Amortering från koncernbolag			0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnadsersättning och investeringsbidrag		29	-2,2	21,2	-2,2	21,2
Förändring koncernkonto		22,29	0,0	0,0	151,1	-34,7
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar		22	-0,8	8,5	1,7	1,7
Återbetald utlåning		22	0,9	0,2	0,9	0,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten			**-6,0**	**45,4**	**101,5**	**-11,6**
Årets kassaflöde			**128,4**	**72,9**	**128,1**	**73,6**
Likvida medel vid årets början			115,7	42,8	115,6	42,1
Likvida medel vid årets slut			244,1	115,7	243,7	115,6

BALANSRÄKNING (mkr)	Not koncern	Not kommun	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar			6,1	7,2	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		20	3 586,0	3 534,8	548,1	535,3
Maskiner och inventarier		21	116,7	112,6	82,2	79,5
Finansiella anläggningstillgångar		22	116,6	116,8	2 480,8	2 459,0
Summa anläggningstillgångar			**3 825,5**	**3 771,3**	**3 111,1**	**3 073,9**
Omsättningstillgångar						
Exploateringstillgångar		23	82,8	78,6	82,8	78,6
Förråd, mm			11,5	14,2	0,0	0,0
Fordringar		24	306,1	280,2	219,2	137,8
Kassa och bank		25	244,1	115,7	243,7	115,6
Summa omsättningstillgångar			**644,5**	**488,8**	**545,7**	**332,0**
Summa tillgångar			**4 470,0**	**4 260,1**	**3 656,8**	**3 405,9**
Eget kapital	8	26	**780,5**	**660,2**	**557,7**	**488,0**
Därav årets resultat			120,3	62,7	69,7	36,4
Avsättningar						
Avsatt till pensioner		27	223,8	220,6	223,2	220,0
Andra avsättningar	9	28	92,2	82,3	0,8	11,2
Summa avsättningar			**316,0**	**302,9**	**223,9**	**231,1**
Skulder						
Långfristiga skulder	10	29	2 679,5	2 685,7	2 462,7	2 339,4
Kortfristiga skulder		30	694,0	611,4	412,5	347,4
Summa skulder			**3 373,5**	**3 297,1**	**2 875,2**	**2 686,7**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder			**4 470,0**	**4 260,1**	**3 656,8**	**3 405,9**
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser		31	561,6	586,9	561,6	586,9
Borgensåtaganden		32	4,8	5,2	375,7	390,5
Operationella leasingavtal		33	9,1	3,6	9,1	3,6
Hyresavtal för verksamhetsfastigheter		34	434,1	477,9	640,0	692,0
Summa ansvarsförbindelser			**1 009,6**	**1 073,6**	**1 586,4**	**1 673,0**

NOTER KONCERN (tkr)

Resultaträkning

1. Verksamhetens intäkter	2016	2015
Avgifter	61 932	56 686
VA och avfallsavgifter	119 156	99 628
Hyror och arrenden	140 058	132 198
Elnät och energiförsäljning	262 656	242 689
Statliga bidrag och övriga bidrag	205 807	158 012
Övriga intäkter	73 471	128 092
därav jämförelsestörande poster [1]	*0*	*11 122*
Summa	863 081	817 304

2. Verksamhetens kostnader	2016	2015
Personalkostnader	-1 162 627	-1 103 970
därav jämförelsestörande post [2]	*0*	*-6803*
Köp av verksamhet	-466 777	-436 646
Bidrag	-92 838	-96 999
Hyror	-49 286	-47 336
Material, tjänster o övr kostnader	-625 722	-591 427
Summa	-2 397 250	-2 276 378

3. Avskrivningar	2016	2015
Immateriella anläggningstillgångar	-2 288	-4 507
Maskiner och inventarier	-26 318	-25 885
Fastigheter och anläggningar	-140 160	-145 736
Summa	-168 766	-176 128

4. Finansiella intäkter	2016	2015
Ränteintäkter	394	344
Övriga finansiella intäkter	4 299	1 723
Summa	4 693	2 067

5. Finansiella kostnader	2016	2015
Räntekostnader	-52 332	-53 323
Övriga finansiella kostnader	-1 843	-2 554
Summa	-54 175	-55 877

6. Årets resultat	2016	2015
Strängnäs Kommun	69 664	36 363
SEVAB Strängnäs Energi AB	16 620	13 902
Strängnäs Fastighets AB	36 136	14 567
Elimineringar koncerninterna poster	-2 089	-2 089
Summa	120 331	62 743

Kassaflödesanalys

7. Justering för ej likvidpåverkande poster	2016-12-31	2015-12-31
Årets av- och nedskrivningar	168 766	176 128
Förändring pensionsavsättning	3 202	12 714
Förändring övriga avsättningar	20 827	1 948
Uppskrivningsfond	0	3 393
Summa	192 796	194 182

Balansräkning

8. Eget kapital	2016-12-31	2015-12-31
Ingående eget kapital	660 172	594 036
Andelar kommuninvest m m	0	3 393
Årets resultat	120 331	62 743
Summa	780 503	660 172
varav:		
Strängnäs kommun	557 657	487 993
SEVAB Strängnäs Energi AB	150 050	133 429
Strängnäs Fastighet AB	210 572	174 436
Eliminering koncerninterna poster	-137 775	-135 686
Summma	780 504	660 172

9. Andra avsättningar	2016-12-31	2015-12-31
Avsättning Citybanan	754	11 174
Latent skatt	67 231	46 896
Övriga avsättningar	24 197	24 197
Summa	92 182	82 267

10. Långfristiga skulder	2016-12-31	2015-12-31
Strängnäs Kommun	2 462 725	2 339 373
SEVAB Strängnäs Energi AB	1 230 414	1 214 431
Strängnäs Fastighets AB	1 362 000	1 332 000
Elimineringar koncerninterna poster	-2 375 639	-2 200 126
Summa	2 679 500	2 685 677

35. Extraordinära intäkter	2016-12-31	2015-12-31
Återförd nedskrivning avseende byggnad och mark Strägnäs Fastighets A	18 000	0

Jämförelsestörande poster
[1] Avser AFA
[2] Avser politikerpension

NOTER KOMMUN (tkr)

Resultaträkning

11. Verksamhetens intäkter	2016	2015
Avgifter	63 457	57 865
Hyror och arrenden	41 703	37 451
Statliga bidrag och övriga bidrag	204 989	157 117
Övriga intäkter	62 388	78 845
därav jämförelsestörande poster [1)]	*0*	*11 122*
Summa	372 538	331 278

12. Verksamhetens kostnader	2016	2015
Personalkostnader	-1 119 479	-1 061 932
därav jämförelsestörande post [2)]	*0*	*-6 803*
Köp av verksamhet	-466 777	-436 646
Bidrag	-92 838	-96 999
Lokalkostnader	-252 200	-244 104
Material, tjänster o övr kostnader	-178 979	-159 373
Summa	-2 110 273	-1 999 054

13. Avskrivningar	2016	2015
Immateriella tillgångar	0	-1 235
Maskiner och inventarier	-22 626	-22 565
Fastigheter och anläggningar	-31 379	-29 707
Nedskrivning av anläggningar	-1 648	-26
Nedskrivning av maskiner och inv	-270	0
Summa	-55 924	-53 533

14. Skatteintäkter	2016	2015
Preliminär skatteinbetalning	1 611 934	1 535 311
Preliminär slutavräkning	-7 020	1 454
Slutavräkning föregående år	1 415	-2 565
Summa	1 606 329	1 534 200

15. Generella statsbidrag och utjämning	2016	2015
Inkomstutjämning	183 306	170 478
Kostnadsutjämning	4 532	4 194
Stukturbidrag	0	3 518
LSS utjämning	-23 679	-21 443
Regleringsavgift/bidrag	-1 166	-1 310
Kommunal fastighetsavgift	61 494	59 569
Generella bidrag från staten	22 739	2 548
Summa	247 225	217 554

16. Finansiella intäkter	2016	2015
Ränteintäkter från dotterbolag	51 587	54 281
Övriga finansiella intäkter	12 188	9 435
Summa	63 775	63 715

17. Finansiella kostnader	2016	2015
Räntekostnader lån	-820	-1 047
Räntor koncernlån dotterbolag	-51 587	-54 281
Övriga finansiella kostnader	-1 600	-2 471
Summa	-54 006	-57 798

18. Årets resultat utredning av balanskravet	2016	2015
Årets resultat	69 664	36 363
Procent av skattenetto	3,76%	2,08%
Realisationsvinster	-3 837	0
Justering realistationsvinster	0	0
Årets resultat efter balanskravsjustering	65 827	36 363
Resultatutjämningsreserv	0	0
Balanskravsresultat	65 827	36 363
Procent av skattenetto	3,55%	2,08%
Synnerliga skäl:		
Resultatbalanserade verksamheter	1 181	-1 452
Strängnäs utvecklingsarena	0	49
Översiktsplan	0	0
Arbetsmarknadsåtgärder	0	0
Resultat efter synnerliga skäl	67 008	34 960
Procent av skattenetto	3,62%	2,00%
Nya öronmärkningar i eget kapital:		
Översiktsplan	0	-481
Arbetsmarknadsåtgärder	0	-989
Fond för vinterväghållning	-1 500	0
Digitalisering	-11 000	0
Attraktiv arbetsgivare	-4 000	0
Tidiga insatsser barn och elever	-1 000	0
Långsiktig ekonomisk planering	-2 000	0
Resultat efter öronmärkning	47 508	33 490
Procent av skattenetto	2,56%	1,91%

Kassaflödesanalys

19. Justering för ej likvidpåverkande poster	2016-12-31	2015-12-31
Årets av- och nedskrivningar	55 924	53 533
Förändring pensionsavsättning	3 232	12 782
Förändring övriga avsättningar	492	388
Uppskrivningsfond	0	3 393
Summa	59 647	70 096

Balansräkning

20. Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2016-12-31	2015-12-31
Anskaffningsvärde	818 056	768 452
Årets nyanskaffningar	27 937	50 466
Försäljning/utrangering	-18 850	-862
Summa anskaffningsvärde	827 143	818 056
Ackumulerade avskrivningar	-288 765	-259 852
Försäljning/utrangeringar	15 364	794
Årets avskrivningar	-31 379	-29 707
Summa ack avskrivningar	-304 780	-288 765
Pågående anläggningar	25 750	6 027
Summa	548 113	535 318

NOTER KOMMUN (tkr)

Spec. av anläggningstyper	2016-12-31	2015-12-31
Markreserv	33 768	34 182
Verksamhetsfastigheter	201 810	215 236
Fastigheter för affärsverksamhet	2 041	2 178
Svealandsbanan	32 886	35 575
Publika fastigheter	251 856	242 117
Fastigheter för annan verksamhet	2	3
Pågående anläggningar	25 750	6 027
Summa	548 113	535 318

21. Maskiner och inventarier	2016-12-31	2015-12-31
Ingående balans	79 393	85 281
Årets nyanskaffningar	25 129	16 702
Försäljning/utrangeringar	-320	-25
Årets avskrivningar	-22 626	-22 565
Summa	81 576	79 393
Pågående maskiner o inventarier	601	129
Summa	82 177	79 522

22. Finansiella anläggningstillgångar	2016-12-31	2015-12-31
Aktier och andelar:		
SEVAB Strängnäs Energi AB	39 001	39 001
Strängnäs Fastighets AB	100 000	100 000
Sörmlands kollektivtrafikmyndighet	1 744	1 744
SKL Kommentus AB	2	2
Sörmlands turismutveckling AB	6	6
Energikontoret i Mälardalen AB	30	30
Kommuninvest ekonomiska förening[3])	30 490	30 490
Bostadsrätter	760	760
	172 033	172 033
Aktiverat bidrag:		
Medfinansiering Citybanan	34 979	36 645
Långfristiga fordringar:		
SEVAB Strängnäs Energi AB	873 000	843 000
Strängnäs Bostads AB	490 000	460 000
Strängnäs Fastighets AB	872 000	872 000
Koncernkonto SEVAB	0	35 561
Koncernkonto SBAB	0	0
Sa förmedlade lån till dotterbolag	2 235 000	2 210 561
Riksbyggen BRF Sidensvansen	32 929	33 879
Förlagslån Kommuninvest	5 900	5 900
Summa långfristiga fordringar	2 273 829	2 250 340
Summa finansiella anläggningstillgångar	2 480 842	2 459 018

[3]) Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser totalt inbetalt andelskapital.

[4]) Går ej att särredovisa på grund av byte av pensionsadministratör 2015. Beloppet under posten övrigt är en restpost som innehåller årets förändring p g a nyintjänande och uppräkningar.

23. Exploateringar	2016-12-31	2015-12-31
Ingående värde	78 553	80 280
Årets inkomster	-13 696	-47 981
Årets utgifter	15 507	29 306
Aktiveringar	0	-26 619
Skuldförd gatukostnadsersättning	240	22 542
Vinster	4 991	22 650
Förluster	-2 836	-1 625
Summa	82 759	78 553

24. Fordringar	2016-12-31	2015-12-31
Kundfordringar	19 977	27 729
Fordringar hos staten	122 104	66 255
Uppl intäkter, förutbet kostnader	76 977	43 753
Övriga fordringar	98	90
Summa	219 156	137 827

25. Kassa och bank	2016-12-31	2015-12-31
Koncernkonto	242 508	114 927
Övriga likvidkonton	1 233	690
Summa	243 742	115 617

26. Eget kapital	2016-12-31	2015-12-31
Ingående eget kapital	487 993	448 238
Andelar kommuninvest	0	3 393
Årets resultat	69 664	36 363
Summa	557 657	487 993
varav resultatutjämningsreserv	*0*	*0*
varav öronmärkt eget kapital:		
Balansenhet - Måltidsverksamheten	2 438	3 345
Balansenhet - Säkerhetsfond	431	406
Balansenhet - Fordonsverksamheten	594	893
Balansenhet - Vinterväghållningsfond	1 500	0
Strängäs utvecklingsarena	938	938
Översiktsplan	1 145	1 145
Arbetsmarknadsfond	2 651	2 651
Projektmedel	360	360
Utvecklingsfond	6 355	6 355
Digitalisering	11 000	0
Atraktiv arbetsgivare	4 000	0
Tidiga insatser barn och elever	1 000	0
Långsiktig ekonomisk planering	2 000	0
Summa	34 412	16 093
% av innevarande års skattenetto	1,86%	0,92%

27. Avsatt till pensioner	2016-12-31	2015-12-31
Ingående avsättning	143 462	130 680
Pensionsutbetalningar	-5 147	-5 434
Nyintjänad pension [4)]	8 502	*
Ränte- och basbeloppsuppräkningar [4)]	554	*
Förändring löneskatt	631	1 764
Övrigt [4)]	-1 308	16 452
Summa	146 694	143 462

NOTER KOMMUN (tkr)

Pensionsfond (inkl. löneskatt)	76 500	76 500
Summa	223 194	219 962
Antal visstidsförordnanden	4	5
Aktualiseringsgrad, %	96,0	96,0

28. Andra avsättningar	2016-12-31	2015-12-31
Avsättning Citybanan	754	11 174
Summa	754	11 174

29. Långfristiga skulder	2016-12-31	2015-12-31
Koncernkonto [5]	0	0
Skulder till banker/kreditinstitut	2 285 000	2 275 000
	2 285 000	2 275 000
Koncernkto SEVAB Strängnäs Energi	10 138	0
Koncernkto Strängnäs Bostads AB	16 586	15 406
Koncernkto Strängnäs Fastighet AB	113 915	9 720
Summa	2 425 639	2 300 126
Därav förmedlade lån till kommunens bolag		
SEVAB Strängnäs Energi AB	-873 000	-843 000
Strängnäs Bostads AB	-490 000	-460 000
Strängnäs Fastighets AB	-872 000	-872 000
Summa	-2 235 000	-2 175 000
Kommunens andel långfr. skulder	*50 000*	*100 000*

[5] Koncernkontofördelning	2016-12-31	2015-12-31
Strängnäs Kommun	-101 870	-125 362
SEVAB Strängnäs Energi AB	-10 138	35 561
Strängnäs Fastighets AB	-113 915	-9 720
Strängnäs Bostads AB	-16 586	-15 406
Summa koncernkonto	-242 508	-114 927
Skuld för kostnadsersättning och investeringsbidrag	37 087	39 246
Summa långfristiga skulder	2 462 725	2 339 373

30. Kortfristiga skulder	2016-12-31	2015-12-31
Leverantörsskulder	96 708	71 293
Personalens skatter och avgifter	38 610	33 722
Skulder till staten	23 782	21 919
Upplupna pensionskostnader	57 794	43 887
Upplupna personalkostnader	94 676	88 346
Uppl kostnader, förutbet intäkter	100 543	87 852
Övriga kortfristiga skulder	346	337
Summa	412 458	347 355

31. Pensionsförpliktelser	2016-12-31	2015-12-31
Ingående pensionsförpliktelse	663 415	712 018
varav avsättning	76 500	76 500
Pensionsutbetalningar	-25 739	-26 878
Nyintjänad pension [4]	6 800	*
Ränte- och basbeloppsuppräkningar [4]	5 130	*
Förändring löneskatt	-4 947	-9 489
Övrigt [4]	-6 584	-12 236
Utgående pensionsförpliktelse	638 075	663 415
varav avsättning	76 500	76 500
Summa	561 575	586 915
Antal visstidsförordnanden	*2*	*2*

32. Borgensåtaganden [6]	2016-12-31	2015-12-31
Kraftvärmeverk/SEVAB	371 428	385 837
Föreningar	3 050	3 250
Egnahemsägare och bostadsrätts-bostadsfinansiering	640	748
Pensionsåtagande/SEVAB	618	648
Summa	375 736	390 483

[6] Strängnäs kommun har 2007-02-26, KF paragraf 39, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB's samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.
Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressvtal som reglerer fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.
Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Strängnäs Kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige ABs totala förpliktelser till 346.091.313.278 kr och totala tillgångar till 338.153.308.936 kr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2.450.015.757 kr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2.391.779.868 kr.

33. Operationella leasingavtal	2016-12-31	2015-12-31
förfaller inom ett år,	4 468	2 380
senare än ett år men inom fem år,	4 601	1 217
senare än fem år	1	5
Summa	9 070	3 602
under 2016 betalda leasingavgifter	*3 495 tkr*	

34. Hyresavtal för verksamhetsfastigheter	2016-12-31	2015-12-31
förfaller inom ett år,	213 756	215 081
senare än ett år men inom fem år,	318 268	305 627
senare än fem år	107 963	171 311
Summa	639 987	692 019

DRIFTREDOVISNING

Nämnd (tkr)	Intäkter	Kostnader	Netto-kostnad	Budget	Avvikelse	2015 Avvikelse
Kommunfullmäktige	2 728	-10 183	-7 455	-8 104	649	1 612
Kommunstyrelse	26 714	-140 160	-113 445	-114 056	610	2 926
Barn- och utbildningsnämnd	478 990	-1 273 385	-794 396	-806 410	12 014	10 440
Socialnämnd	201 694	-862 255	-660 561	-678 440	17 878	-11 645
Kultur- och fritidsnämnd	4 506	-45 776	-41 270	-41 300	30	18
Samhällsbyggnadsnämnd	21 948	-37 662	-15 714	-17 773	2 059	1 161
Teknik- och servicenämnd	105 774	-234 294	-128 520	-128 642	122	5 910
Summa nämnder	**842 354**	**-2 603 715**	**-1 761 361**	**-1 794 724**	**33 363**	**10 423**
Finansförvaltningen	7 411	16 215	23 626	12 534	11 091	27 604
Summa driftredovisning	**849 765**	**-2 587 500**	-1 737 736	**-1 782 190**	44 454	**38 026**
Avgår interna intäkter/kostnader	-477 227	477 227	0	0	0	
Verksamhetens intäkter/kostn.	**372 538**	**-2 110 273**	**-1 737 736**	**-1 782 190**	**44 454**	**38 026**
Avskrivningar	0	-55 924	-55 924	-57 000	1 076	5 567
Skattenetto	1 878 400	-24 845	1 853 554	1 852 850	704	-13 746
Finansnetto	63 775	-54 006	9 769	4 840	4 929	3 417
Resultat	**2 314 712**	**-2 245 048**	**69 664**	**18 500**	**51 164**	**33 265**

INVESTERINGSREDOVISNING

Nämnd	Inkomst	Utgift	Netto	Budget [1]	Återstår	Nämnd förslag Ombudg. till 2017 [2]	KS förslag tilll KF
Kommunfullmäktige	0	0	0	0	0	0	0
Kommunstyrelse	0	-24 173	-24 173	-34 825	10 652	10 652	7 500
Barn- och utbildningsnämnd	0	-11 459	-11 459	-17 519	6 060	4 200	3 000
Socialnämnd	0	-2 072	-2 072	-2 729	657	657	500
Kultur- och fritidsnämnd	0	-576	-576	-700	124	0	
Samhällsbyggnadsnämnd	0	-145	-145	-400	255	0	
Teknik- och servicenämnd	17 896	-51 953	-34 057	-63 550	29 493	29 493	21 000
Summa	**17 896**	**-90 378**	**-72 482**	**-119 723**	**47 241**	**45 002**	**32 000**
Medfinansiering Citybanan	0	-10 911	-10 911	-11 000	89	0	0
Summa investeringar	**17 896**	**-101 290**	**-83 393**	**-130 723**	**47 330**	**45 002**	**32 000**

1) Ordinarie budget 85400 tkr, överförd budget från 2015 39223 tkr samt tillägg på 6100 tkr.
2) Överföring av belopp till 2017 fastställs i samband med beslutet om kommunens årsredovisning

EXPLOATERINGSREDOVISNING

Exploateringsprojekt (tkr)	Ingående balans 2016-01-01 (+)	Inkomst (-)	Utgift (+)	Investering (-)	Bidrag (+)	Resultat (+)	Utgående balans 2016-12-31 (+)
Strängnäs och Tosterö							
Strängnäs-Lundby 2:1, Djupvik	2 985	2 685	156	0	0	0	456
Järnet 5 m.fl. Malmby industriområde	930	3 080	68	0	0	2 081	0
Gorsinge 1:1, Gorsingeskogen	14 068	0	959	0	0	0	15 027
Strängnäs 2:3, Sidöparken	0	0	293	0	0	0	293
Strängnäs 2:1, 3:1, Norra Finninge	4 844	2 300	5 302	0	0	0	7 846
Eldsund 7:1, Norra övningsfältet	27 691	0	274	0	0	0	27 965
Strängnäs 3:1, Kilen-Lunda	2 495	1 553	146	0	0	0	1 088
Västertull 1	338	0	88	0	0	0	427
Strängnäs 2:1, Resecentrum	12 364	291	37	0	0	0	12 111
Eldsund 6:6, 6.16, Etapp 1, Kasernområdet	2 145	0	2 204	0	0	0	4 349
Strängnäs 2:1 Stationsområdet	11	0	0	0	0	0	11
Strängnäs 3:1 mfl Östra Stadss	41	0	133	0	0	0	175
Strängnäs 2:1 Södra stadsskoge	58	0	724	0	0	0	781
Strängnäs 2:1, Hemvärnsgården	0	0	34	0	0	0	34
Eldsund 6:16, Eldsundsviken	0	0	23	0	0	0	23
Strängnäs 3:1, kv. Järpen	0	34	463	0	0	0	429
Bresshammar 1:1, Stavlund	5 917	0	957	0	0	0	6 874
	73 888	**9 942**	**11 861**	**0**	**0**	**2 081**	**77 888**
Stallarholmen							
Toresunds-Sundby 1:30, Källarbacken	396	3 635	89	0	240	2 910	0
Vannesta 3:18	529	118	59	0	0	0	470
	925	**3 753**	**149**	**0**	**240**	**2 910**	**470**
Mariefred							
Marielund 1:3, Läggesta Stationsområde	-614	0	3 246	0	0	0	2 632
Gripsholm 4:124, Tredje backe	804	0	7	0	0	0	811
Mariefred 2:1, Hammaren Nedre	2 792	0	45	0	0	-2 836	0
Mariefred 2:33, Fågelsången	758	0	199	0	0	0	958
	3 740	**0**	**3 497**	**0**	**0**	**-2 836**	**4 401**
Summa	**78 553**	**13 696**	**15 507**	**0**	**240**	**2 154**	**82 759**

Redovisningsprinciper

Grundläggande redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med god redovisningssed för att ge en rättvisande bild av kommunens ställning och resultat. Redovisning sker i överensstämmelse med lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Redovisningen bygger även på anvisningar och riktlinjer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Avvikelse från gällande rekommendationer

Kommunen avviker från redovisningslagens rekommendation om redovisning av pensionsförpliktelser. Avsättningar har gjorts med större belopp än vad Kommunal redovisningsslag KRL 5:4 medger. De framtida pensionsutbetalningarna kommer att stiga under några år, och med beaktande av god ekonomisk hushållning är detta ett sätt att säkerställa dessa utbetalningar.

Resultaträkningen

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och som uppgår till ett väsentligt belopp. Posterna är inte extraordinära men viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder.

Skatteintäkter

I enlighet med RKR:s rekommendation nr 4.2 periodiseras och redovisas kommunalskatten det år den beskattningsbara inkomsten intjänas av den skattskyldige. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos.

Övriga intäkter

Enligt RKR:s rekommendation nr 18 ska investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetald intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningstillgångarnas respektive nyttjandeperiod.

Sedan 2012 har gatukostnadsersättning/investeringsbidrag inom exploateringsverksamheten bokförts som långfristig skuld. Omräkning av tidigare års bidrag har inte skett.

Personalkostnader

Kommunen redovisar outtagen semester och icke kompenserad övertid som kortfristig skuld. Även upplupen skuld för timavlönade under december redovisas som en skuld.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas på tillgångarnas anskaffningsvärde. Avskrivningar görs månadsvis från och med månaden efter anskaffningsmånad. Avskrivningstiderna har fastställts med utgångspunkt från RKR:s skrift om avskrivningar och utifrån en bedömning av tillgångarnas nyttjandeperiod.

Komponentavskrivning
Från och med 2014 tillämpas komponentavskrivning på anläggningar som har aktiverats under räkenskapsåret. För tillgångar anskaffade tidigare än 2014 har bedömningen gjorts att inga justeringar för avskrivningstider på ingående komponenter behöver göras.

Gränsdragning mellan kostnad och investering
Korttidsinventarier, det vill säga inventarier som antas ha en ekonomisk livslängd om högst tre år eller är av ett värde som är mindre än ett basbelopp, kostnadsförs direkt vid anskaffning.

Hyra och leasing
Leasingavtal avseende bilar och andra objekt har ringa omfattning och redovisas därför som leasingkostnader i resultaträkningen och framtida leasingavgifter under ansvarsförbindelser. Framtida hyresavgifter redovisas under ansvarsförbindelser.

Balansräkningen

Materiella anläggningstillgångar
Anläggningstillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk och anses ha en ekonomisk livslängd på mer än tre år, är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för planenliga avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Anskaffningsvärdet motsvarar utgifterna för tillgångens förvärv, minst ett basbelopp. Lånekostnader inräknas ej i anskaffningsvärdet utan belastar resultatet.

Finansiella tillgångar och skulder
Finansiella tillgångar och skulder redovisas som långfristiga poster. Omklassificering till kortfristig post sker vid amortering eller då den finansiella posten inte förlängs.

Exploateringsfastigheter
Exploateringsfastigheter redovisas som omsättningstillgång. Pågående investeringar inom exploateringsverksamheten redovisas som omsättningstillgångar till dess att de har tagits i bruk då de omklassificeras till anläggningstillgång.

Tillgångar och skulder
Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde eller verkligt värde där inget annat anges. Fordringar har upptagits till det belopp varmed de beräknas inflyta. Fordringar mer än sex månader gamla har skrivits ned efter individuell prövning.

Kundfakturor utställda efter den 31 december som avser redovisningsperioden, har redovisats som fordran och har därmed tillgodogjorts årets resultat. Leverantörsfakturor inkomna efter den 31 december som avser redovisningsperioden, har redovisats som skuld och belastat årets resultat.

Avsättningar
Avsättning är en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt eller belopp. I Strängnäs kommun bokförs posterna avsättning till pensioner samt avsättning för infrastrukturåtgärder som avsättning. Avsättning för infrastrukturåtgärder avser medfinansiering i Citybanan och är i enlighet med medfinansieringsavtalet uppräknat enligt avtalet gällande index.

Pensioner

Strängnäs kommun redovisar, med undantag för en extra avsättning om 76,5 miljoner kronor, sina pensionsåtaganden för anställda enligt blandmodellen. Pensionsförmåner som intjänats från och med 1998 redovisas som avsättning och pensionsförmåner som intjänats till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse. Samtliga pensioner redovisas inklusive löneskatt med 24,26 procent, i enlighet med Rådet för kommunal redovisning. Tillämpad beräkningsmodell är RIPS07.

Utbetalning av pensionsförmåner som intjänats till och med 1997 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Visstidsförordnande som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Den avgiftsbestämda delen redovisas under kortfristiga skulder och utbetalning sker i mars nästkommande år.

Poster inom linjen

Poster inom linjen är ett redovisningsbegrepp som innebär att ställda säkerheter och ansvarsförbindelser inte ska ingå som skuld eller avsättning i balansräkningen utan ska anges i direkt anslutning därtill.

Ansvarsförbindelser

Möjliga åtaganden där osäkerhet råder om beloppets storlek och/eller infriandegraden, redovisas som ansvarsförbindelser. Under ansvarsförbindelser återfinns kommunens borgensåtaganden, den del av pensionsåtaganden som är äldre än 1998 samt framtida leasing och hyresavgifter.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen omfattar de bolag som Strängnäs kommun har ett betydande inflytande över och vars omfattning påverkar totalbilden av koncernens ställning. Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att kommunens anskaffningskostnader för aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagets eget kapital. Proportionell konsolideringsmetod innebär att endast ägda andelar av kostnader, intäkter, skulder och fordringar medtas vid redovisning av koncernens ekonomiska ställning. Alla interna mellanhavanden av väsentlig betydelse har också eliminerats proportionellt. Bolagsskatt har redovisats som verksamhetens kostnad.

STRÄNGNÄS KOMMUN

Kommunrevisionen 2017-04-12

Till kommunfullmäktige i Strängnäs kommun

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder samt genom lekmannarevisorer verksamheterna i kommunens hel- och delägda bolag.

Granskningen har även omfattat de verksamheter som har bedrivits av de gemensamma nämnderna Överförmyndarnämnden, Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård samt Patientnämnden.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheterna bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, kontroll och redovisning samt pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, kommunens revisionsreglemente och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Omfattning och inriktning samt resultat av vår granskning framgår av "Revisorernas redogörelse" och de granskningsrapporter som vi under 2016 överlämnat till kommunfullmäktige.

Måluppfyllelsen för år 2016 är svag – endast ett av fullmäktiges fem övergripande mål är uppfyllt. Uppföljning och analytisk utvärdering är nödvändiga delar i målstyrningen på alla nivåer.

Ökningen av sjukfrånvaron är alarmerande och kräver kraftfulla och långsiktiga åtgärder. Personalomsättningen inom delar av verksamheten är stor och rekryteringsläget för vissa yrkeskategorier är oroande.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit acceptabel.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016

Revisionsberättelsen är upprättad av samtliga valda revisorer i Strängnäs kommun.
Bertil Stensgård och Britt-Marie Björklund har inte deltagit i revisionen av kultur- och fritidsnämnden.

Dag Bremberg Bertil Stensgård Kjell Oretorp

Britt-Marie Björklund Stefan Behrnetz Bengt Hedengren

Lars Olson Lennart Ceder Arne Arvidsson

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Revisorernas redogörelse (1)
Förteckning över de sakkunnigas rapporter som successivt förmedlats till fullmäktige (2)
Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen (3)

Granskningsrapporterna gällande överförmyndarnämnden, nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård samt patientnämnden överlämnas separat.

STRÄNGNÄS KOMMUN

Nygatan 10
645 80 Strängnäs
www.strangnas.se